

ADVENT SZEMLE

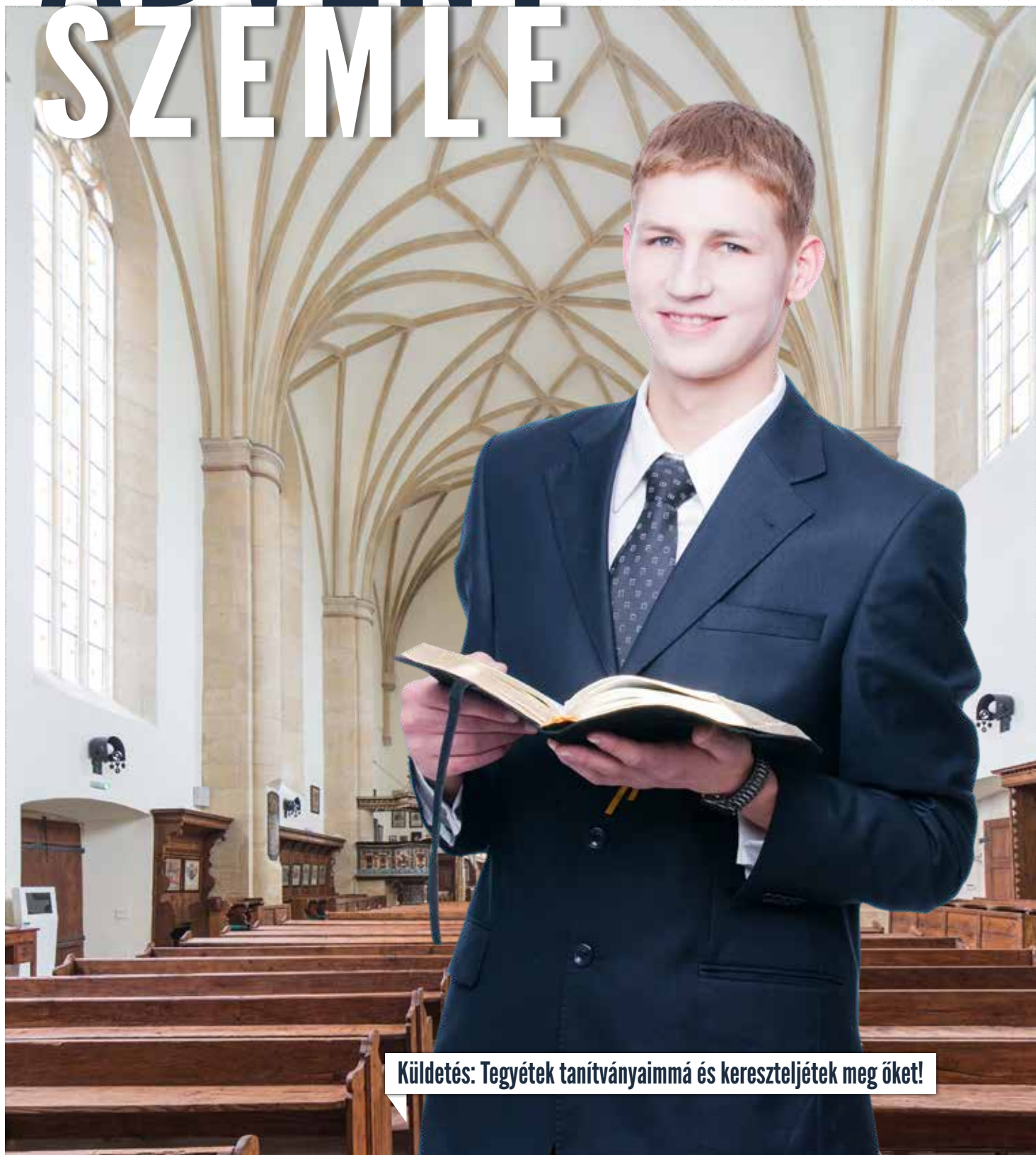
2021. JÚLIUS: SZÉLMALOMHARC + MIVEL KÉSETT A VÖLEGÉNY...

+ ADRA – A VÁLTOZÁS TÉNYEZŐJE + TÜKÖR ÉS VALÓSÁG

+ „NE LÉGY FELETTÉBB IGAZI!” + Szent PARASZKÉVA AVAGY Szent PÉNTEK?

**+ AZ ISTENI ÍTÉLET, AHOGY A SZENTÍRÁS BEMUTATJA AZT + ISTENFÉLELEM –
A MENTÁLIS EGÉSZSÉG FORRÁSA A JÉZUS KRISZTUSBA VETETT HIT ÁLTAL**

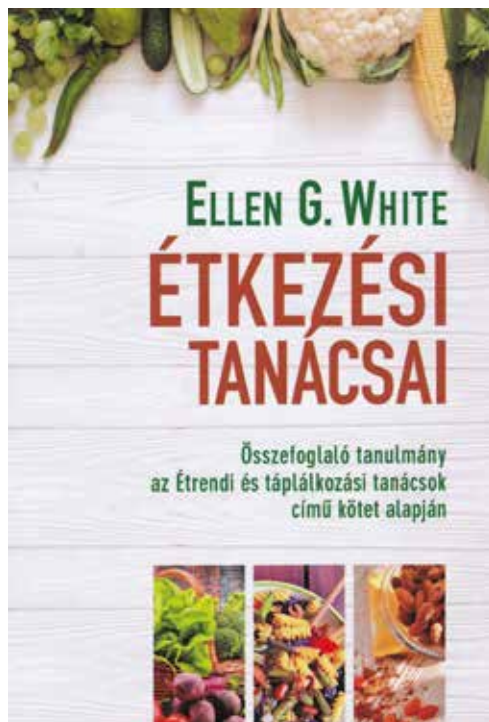
HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁROKNAK

Küldetés: Tegyétek tanítványaimmá és kereszteljétek meg őket!

„Íme, Én hamar eljövök...”

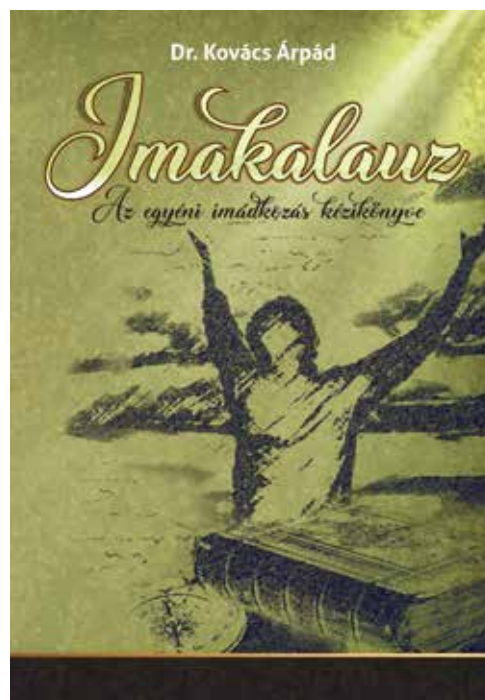
Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövételét.

Ellen G. White étkezésről szóló sorai az olyan írások közé tartoznak, amelyek nem avulnak el az idő előrehaladtával, hanem egyre aktuálisabbá válnak. Életművének fontos részei az egészség-reformmal kapcsolatos tanácsok, amelyek száz-ezrek életét befolyásolták jó irányba. Nemcsak a jelenre vonatkozó útmutatásokat olvashatunk tőle, hanem a jövő tendenciáiról, jelenségeiről is. Az életmód megújítására bátorító írásai egyszerre nevelnek, gyógyítanak és prófétálnak az egészségről – szemünk előtt teljesednek a több mint száz évvel ezelőtt papírra vetett szavak.

A könyv tematikusan összegzi a legfontosabb tudnivalókat, néhány szakmai megjegyzés kíséretében. Az életmód megújítása, az egészségreform lelki-szellemi-fizikai téren egyaránt hasznos és építő a hívő ember számára – ez a könyv fő üzenete. Az egészségről, étrendváltoztatásról olvasható, szemléletformáló tanácsok követésének eredményeit mindnyájan meg tapasztalhatjuk.

„AZ IMÁDSÁG, e kommunikációs kuriózum, az emberi lélek Istennel és önmagával való kapcsolatának a vágyát és eszközét testesíti meg. Nem emberi találmány, hiszen teremtmény ilyet nem képes alkotni. Isten ajándéka az embernek, hogy áthidalhassa a bűn okozta szakadékot ember és Isten, az egyén és saját lelke, valamint önmaga és embertársai között. Olyan eszköz ez, amely nem helyettesíthető semmi mással, nem kötött helyhez és formához, nem követel kizárólagosságot, míg azok számára, akik nem igénylik, nélkülözhető. Akik őszintén gyakorolják, azoknak az élete átalakul, gazdagodik, és olyan lelki dimenzióba jutnak el, amelyet semmilyen más eszköz nem képes hozzáférhetővé tenni. Az imádkozás tehát mindenekelőtt lelki-vallási téren jelent hasznót, de nem mellékes pozitív hatással van pszichés-mentális, valamint fizikai téren is. Gyakorlása legtöbbször mások szeme előtt elrejtve történik, ám eredményei mindenképpen láthatóvá válnak, hiszen aki őszintén, tiszta szívből és hittel imádkozik, változni fog.

2021. JÚLIUS. A Romániai Hetednapi Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja.

Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Aurel Neațu, Georget Pîrlitu, Emil Jigău, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Robert Mandache, Viorel Răducan, Ioșif Pașca, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Romică Sîrbu, Dragoș Mușat, Gelu Poenariu, Florian Ristea, Marius Andrei; Fordította Bartha Sándor; Szerkesztő Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400 107; Tel. 0756-059330; E-mail zakariaslorand@yahoo.fr; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Viață și Sănătate, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/323 00 20, Fax 021/323 00 40

ISSN 1842 - 3361

SZÉLMALOMHARC

Isten népének királya, bölcs Salamon olyan kifejezéseket használva fejt ki véleményét az életről, amelyek még ma is sokkolóan hatnak: „Láttam minden dolgokat, melyek lesznek a nap alatt, és ímé minden csak hiábavalóság, és a léleknek gyötrelme!” (Préd 1:14).

Salamonnak volt alkalma meglátni mindent a „nap alatt”. Mindene megvolt, amire valaha ember vágyott. Rengeteg dolgot valósított meg, amiről ő maga így vall Préd 2:4–12 verseiben: „felette nagy dolgokat cselekedtem”; „csinálék magamnak ékességre való kerteket, és ülteték beléjük mindenféle gyümölcstermő fákat”; „csinálék magamnak víztartó tavakat”; „szerzék szolgálókat és szolgálókat”; „gyűjték magamnak ezüstöt és aranyat”; „nagyá levék”; „valamit kívánnak vala az én szemeim, meg nem fogtam azoktól”; „és tekinték minden dolgaimra, melyeket cselekedtek vala az én kezeim, és az én munkámra, mit fáradsággal végeztem vala; és ímé, az mind hiábavalóság és a léleknek gyötrelme, és nincsen annak semmi haszna a nap alatt!”

Végül Salamon döbbenet állapítja meg, hogy életének egész küzdelme csupán a lélek gyötrelme (más fordítások szerint: szélmalomharc). A kifejezés arra utal, hogy a szelet nem lehet elkapni, megfogni. Szavaival Salamon arra szeretné figyelmeztetni az olvasót, nehogy az ő hibájába essen.

Az ember élete folyamatos döntésekből áll. Széltében-hosszában bejárjuk a világot, éjt nappallá téve robotolunk. Így telnek el az évek, és máris 50, 60 vagy 70 évesek vagyunk, és érezzük, hogy erőnk már nem a régi. Visszatekinünk, és úgy állunk a „megvalósításaink” előtt, mint Salamon. S mivel az időt nem tekerhetjük vissza, feltesszük a kérdést, hogy egyáltalán megérte? Vagy futásunk végül szélmalomharcnak bizonyul?

A gyermekeik életébe be nem avatkozó (hanyag) szülők

Jól ismerjük Éli fiainak esetét. 1Sám 2:23–25 verseiben olvassuk, hogy „gonosz cselekedeteik” voltak. Fiainak gonosz tetteiről Éli a néptől szerzett tudomást. Hogy lehet, hogy nem tudod, mit csinálnak a saját gyermekeid? Másoktól kell megtudnod? Itt derül ki, hogy Éli lényegében elhanyagolta a gyermekeit.

Fontos megjegyeznünk, hogy Éli reggeltől estig dolgozott. Valószínű, hogy este már esett össze a fáradságtól, másnap pedig mindent kezdenie kellett előlről. Közben felnőttek a gyermekei, és mivel egymagukban nevelkedtek, rossz irányt vett az életük. Most azonban már késő volt bármit is tenni értük.

A gyermekek életébe beavatkozó szülők

Éli esetével éles ellentétet mutat Márdokeus esete, akiről így ír a Biblia: „Márdokeus pedig minden nap járt az asszonyok házának pitvara előtt, hogy tudakozódjék Eszter hogyléte felől, és hogy mi történik vele” (Eszter 2:11).

Noha csak a nagybátyja volt Eszternek, mégis jobban törődött a lánnyal, mint egy édesapa. Nem kétnaponta, hanem minden nap elment az „asszonyok házána pitvara előtt”, hogy Eszter felől „tudakozódjék”. Talán nem sikerült minden nap beszélnie vele, de legalább érdeklődött felőle. Így legalább minden nap megtudott valamit róla.

A két szülőtypus közötti különbség

Mind az Éli, mind pedig a Márdokeus esetében jelen van a tudomásszerzés ténye. Élről ezt olvassuk: „Hallom a ti gonosz cselekedeteiteket mind az egész néptől”. Márdokeusról pedig: „Hogy tudakozódjék Eszter hogyléte felől”.

Az Éli-típusú szülőt a hanyagság jellemzi, ő általában otthon ülve várja a híreket a gyermekei felől. A Márdokeushoz hasonló szülő tevékenyen részt vállal a gyermekek életében, és elindul megkeresni őt. Milyen szülő vagyok én?

A gyermekeink nevelése érdekében tett futásunk sosem lesz a „lélek gyötrelme”, és szélmalomharc sem! Ámen! ■

TARTALOM

3 Vezércikk

Georgel Pîrlitu
Szélmalomharc

4 Misszió

Lucian Cristescu
Tanú vagyok

6 Teológia

Florin Lăiu
A messianisztikus imperializmus (VII)

9 Lelkiség

László-Varga Zoltán
Akarni és tenni

11 Elmélkedés

Daniel Nițulescu
Mivel késett a Völegény...

14 Adventus Egyetem

Emanuel Sălăgean
Az adventista oktatásra vonatkozó jelenvaló igazság (IV)

16 ADRA

Dr. Dan Constantinescu
ADRA – a változás tényezője, a kegyelem és a gondviselés eszköze

17 Magyar lelkesztalálkozó

Szász Ernő
Ismét együtt

18 Lelkiség

Dr. Ștefan Radu
Tükör és valóság

20 Hitvédelem

Benoni Catană
„Ne légy felettébb igaz!”

22 A kereszténység története

Dr. Benone Lupu
Szent Paraszkéva avagy Szent Péntek? (II)

24 Hitalapelvek

Emilian Niculescu
Az isteni ítélet, ahogy a Szentírás bemutatja azt (III)

26 Keresztény lélektan

Liviu Văduva
Istenfélelem – a mentális egészség forrása a Jézus Krisztusba vetett hit által

28 Hermeneutika

Dr. Daniel Olariu
Dániel apokaliptikus írásainak hermeneutikai és értelmezési elvei: a strukturalizmus (III)

30 Szívtől szívnek

Aurel Neațu
Isten ajándéka – a gyermekek

31 Gyermekek oldala

Alina Chirileanu

TANÚ VAGYOK

Május végét írtunk. A meteorológusok rossz időt jósoltak: „Eső, eső, és újabb eső!” Még szombatra, május 29-re is, amikor magasztos eseményt terveztünk az „Integritas” Líceumban: 15 tanuló és egy szülő keresztségét. Nagyon sok érdeklődő jelezte a jelenlétét, de ennyi embernek csak az udvaron biztosíthattunk helyet. Keresztség az udvaron – esőben? Lehetetlen. És ekkor térdre borult a 63 középiskolás diák és a tanári kar. A pénteki előrejelzés már visszafogottabban jósolta az „esőt”. Szombat reggel aztán báránylegény és napsütés fogadott. A diákok számára ez maga volt a győzelem: „Isten válaszolt az imáinkra!”

Kihoztuk az iskolaépületből az összes széket és padot, hogy mindenki helyet foglalhasson: rokonok, barátok, közeletről és távolról összesereglett érdeklődők – nagyjából 500 személy!

Volt ott éneklés, ifjak és szülők bizottságtétele, örömkönnök, majd megtörtént a keresztség is. Lenyűgözött az egész esemény. Beismerem, túl nagy szávnak tűnnek ezek. De minden okom megvan ezt kijelenteni, és mindjárt meg is értitek, hogy miért.

2014-ben az egyik barátomtól hallottam kezdeményezők egy csoportjáról, akik az Ellen G. White által meghatározott szabályok alapján szeretnék líceumot alapítani, ahol nemcsak elméleti oktatás, hanem természetben végzett gyakorlati képzés is zajlik.

„Ez maga a teljes kudarc!” – mondtam akkor. – „Bár az ötlet magasztos, a mai világ azonban nem igazán vágyik ilyes-

fajta eszményekre. Melyik mai, értelmiségi és versenyszellemű szülő fogja olyan líceumba íratni a gyermekét, ahol földet kell művelni? Legfeljebb 2–3 álmódó akad majd.”

A szívem akkor kezdett hevesebben verni, amikor megtudtam, hogy elindították a projekt megvalósítását. Aztán szinkópákban dobogott annak hallatán, hogy tanárok egy csoportja eldöntötte, felhagy korábbi tevékenységével, és egy szinte teljesen pusztára helyre költözik, hogy 9 hónapon át imádkozzon és tanulmányozzon annak érdekében, hogy az álom valósággá váljék. Elcsodálkoztam, amikor megtudtam, hogy a 2017-es évfolyamra elegendő számú tanuló iratkozott be ahhoz, hogy életet adhasson az „Integritas” Líceumnak. De vajon csak ezt a 15 gyermeket tudja „kitermelni” a népünk? Csodálkozásom örömmre váltott, amikor azt hallottam, hogy a következő évben már 18-an jelentkeztek. Ezek után elgondolkodtam: „Lehet, hogy Isten keze van a dologban?”

A 2019-es esztendő nyarán épp befejeztem az Adventus Egyetemen folytatott tevékenységemet, amikor felkeresett a projektet kezdeményező személy. „Nem szeretne eljönni a mi iskolánkba tanítani?” Valósággal éheztem az ifúság után, ezért önkéntes tanórát vállaltam „Kommunikáció” szakon. A következő időszakban nyomon követhettem nagyon sok ember lelki átalakulását. A tanórákon felfedeztem legmélyebb gyötrelmeiket. Barátjukká váltam, egyesek közülük megosztották velem a titkaikat is. Így értettem meg, hogy miközben egyre több fiatal idegenedik el az egyháztól, mégis mivel magyarázható, hogy 37 ifjú keresztkelgett meg csupán három egymást követő év alatt. Ez nem a csoport nyomásának, sem a tömegpszichózisnak volt az eredménye, hanem Isten Lelkének, valamint ennek a különleges környezetnek: az Integritas Líceumnak.

Szeretné megismerni e kaland hátterét? Nos, az ötlet egy fiatal üzletember elméjéből pattant ki, akit valósággal gyötört a kérdés: „Mit tehetnék én az egyházért?” A gondviselés egy időben három különböző irányból is ugyanazt a célt helyezte a szeme elé: a „Madison, Isten iskolája” című könyvet. „Ez lesz az!” – mondta magában – „Egy Isten tervével megegyező iskola!” Számolni kezdett: „Iskolaépület, melléképületek, fenntartás... Hmm... Ez sokba fog kerülni! De megéri!” Amint meghozta a döntést, Isten segítségével vásárolt 20 hektár földet Marosvásárhelytől 7 kilométerre, egy dombtetőn. Ott kapott helyet a szálló, az étkező, a sportterem, de ott épültek fel a műhelyek, a tanári lakások, és bőségesen jutott hely az önfenntartást biztosító mezőgazdasági területekre is. Eddig több millió euróba került ez a „kaland”.

Később megtalálták az „ernyőt” is, amely alatt akkreditációt szerezhetett az intézmény: az Egyesült Államokbeli NCPSA (National Council for Private School Accreditation) égisze alatt működő „Adventista ISEI Egyesületet” (Intersecting Scripture, Educators and Inspiration). Az NCPSA hitelesíti nemzetközi szinten a SAT-vizsgákat – a romániai érettségi vizsgák megfelelőjét.

Ha meglátogatod a kampuszt, magával ragad az új épületek látványa, de ott vannak az alma-, fekete ribizli-, szeder-, málna- és áfonyaültetvények, mint ahogy a 2 hektárt kitevő fóliasátrak is, amelyek alatt uborka, paradicsom, paprika, padlizsán, stb. terem. Az intézmény legvonzóbb eleme azonban az iskolai tanterv, amely abból áll, hogy az akadémiai programot szakmai képzéssel ötvözik. Ez azt jelenti, hogy a bibliai- és az általános ismeretek (matematika, angol, egzakt és humán tudományok, kommunikáció, IT, stb.) mellett a tantervhez gyakorlati órák is tartoznak. Ennek érdekében hozták létre a „klubokat”, amelyekben a tanulók különböző mesterségeket sajátíthatnak el: mezőgazdaság, gyümölcsstermesztés, méhészet, építkezés, asztalos mesterség, mechanika, szabászat, főzőtanfolyamok, természetes gyógy módok és masszázs, könyvelés, fényképészet, média, szobrászat... de mindenkifelett: missziómunka. A járványhelyzet beállta előtt a diákok egy csoportja naponta felkeresett kórházakat, árvaházakat, idős-otthonokat, továbbá könyvevangélista munkát végeztek, és iskolákban egészségügyi szemináriumokat tartottak. Szép dolog, hogy a tanári kar a tanulókkal vállvetve részt vesz a gyakorlati tevékenységeken. Így nyújtanak nekik példát, és válnak a barátaikká.

A tanári kar 18 személyből áll, akik Romániából, az Egyesült Államokból és Angliából érkeztek. Ezek mellett még 12 szakmai oktató is dolgozik az intézményben. Saját bentlakásában a líceum 63 romániai, spanyolországi, németországi, ausztriai, belgiumi és angoliai diáknak ad otthont. Az órák egy részét angol nyelven tartják.

Talán érdekelt a tandíj összege? Eddig havonta 750 lejbe került egy gyermek tandíja, a 2021–2022-es tanévtől pedig ez 1000 lejre emelkedik. Ebből fedezik az oktatást, a szállást és az étkeztetést is. Gondolj arra, hogy ez az összeg a havi költségek csupán 30%-át fedezi, a fennmaradó részt Isten jósága biztosítja olyan emberek révén, akiket elhívott az áldozatkészségre és a szolgálatra.

A múlt hónapban végre 12 végzős diák tehetett le a SAT-vizsgát, az amerikai szabványnak megfelelő érettségit. És az eredmény: mindannyian sikeresen vizsgáztak! Ezenfelül a líceumunk volt az egyetlen vasárnap is nyitva tartó SAT-vizsgáztató intézmény Romániában. Ennek megkoronázásaként néhány nap múlva meg is érkezett az ISEA felmérő bizottsága, és újabb öt évvel hosszabbította meg a líceum akkreditációját.

Az öt inspektor az első sorban foglalt helyet a fiatalok keresztiségén. A végén a bizottság korelnöke meghatódva nyilatkozta: „Szeretném elmondani, hogy a mai volt a legmeghatóbb keresztiség, amelyen a 34 éves tanári pályafutásom alatt részt vettem.”

Nos, ha ezt egy ősz hajú, gazdag tapasztalattal rendelkező amerikai mondja, akkor azt jelenti, hogy nálunk, Romániában is dolgozik a Szentlélek! Áldott legyen az Ő neve! ■

**DOLGOZIK
A SZENTLELEK
LUCIAN
CRISTESCU**

A MESSIANISZTIKUS IMPERIALIZMUS (VII)

Már írtunk az Első Szövetség messianisztikus próféciairól, amelyek közül némelyik megalázó jeleneteket vázol fel, mint a Messiás halála is (Ézs 53; Dániel 9:26), viszont a legtöbbjük politikai, imperialista Messiást jövendöl meg. Látni fogjuk, hogy ez a királyi, igazságosztó, politikai-vallásos forgatókönyv az Új Szövetség zsidóságának elméjében is jelen van.

A Gábel által hirdetett Király

Amikor Gábel arkangyal üdvözölte Máriát, Jézusról jövendölt neki:

„Ez nagy leszen, és a Magasságos Fiaának hivattatik; és néki adja az Úr Isten a Dávidnak, az ő atyjának, királyi széket; és *uralkodik* a Jákob házán mindörökké; és az ő *királyságának vége nem leszen!*” (Lk 1:32–33).

Érdemes megfigyelni, hogy Gábel a „Dávid trónjára” utal, amely látható módon uralkodik Izrael felett. Mi több, az örök országra történő utalás – „amelynek vége nem leszen” – közvetlen hivatkozás Isten messianisztikus, dávidi királyságára.¹ Hisszük, hogy az angyal pontosan azt hirdette, amire felhatalmazást kapott. Valószínű, hogy többet is tudott ennél, de a parancs szerint mindössze ennyit volt szabad elmondania: pontosan olyan Messias lesz, mint amilyet vártok!

Ha Péter vagy Júdás mondta volna ezt, azt gondolhatnánk, hogy a zsidó előítélet mondatja ezt velük, amelybe gyermekkoruk óta nevelték őket. A tanítványok tévedése azonban nem abban állt, hogy túlságosan komolyan vették a királyságról messiánizmus próféciait (talán figyelembe sem kellett volna venniük?), hanem elsősorban abban, hogy „balgatók és rest szívűek *voltak mindazt* elhinni, amiket a próféták szóltak!” (Lk 24:25). „Mindazt” – azaz azt is, amit Dániel és Ézsaiás is jövendölt a Messiás megaláztatásáról, és amit Jézus is újból és újból elmondott nekik. Nemcsak 90%-át a messianisztikus próféciaik üzenetének, nemcsak a számukra „kényelmes” jövendöléseket, hanem mindet.

Mária előrelátása a *Magnificatio*n

Rövid idő múlva, válaszképpen Erzsébet ihletett áldására, a Messiás leendő anyja dicsőíteni kezdte Istent, egy valóságos zsoltárt zengve (Lk 1:46–55)². Ezekben a versekben Mária a Messiás országát egyértelműen egy társadalmi-gazdasági szempontból igazságos országnak írta le. Különös figyelmet érdemelnek az 52–55. versek:

„Hatalmasokat döntö le trónjaikról, és alázatosakat magasztalt fel. Éhezőket töltött be javakkal, és gazdagokat küldött el üresen. Felvevé Izraelnek, az ő szolgájának ügyét, hogy megemlékezzék az ő irgalmasságáról. (Amiképpen szólt volt a mi atyáinknak), Ábrahám iránt és az ő magva iránt mindörökké!”

A Messiás uralkodásának hatásai itt múlt időben vannak leírva, akárcsak a klasszikus próféciaiban, ahol az úgynevezett „profetikus befejezett múlt” igeidőt alkalmazzák: a jövő megtörtént eseményként van bemutatva, a hit és a remény lelkiületében megelőlegezi az ígéretet, és tényként utal rá (Mk 11:24). Mondhatnánk, hogy Máriát is befolyásolta a zsidó népi messianizmus, amely egy forradalmár-király Messiást várt. De vajon nem éppen az angyal bátorította őt a szavai által? És nem várható el a Messiástól, hogy tegyen egy kis rendet a politikai, társadalmi és gazdasági élet porondján? Isten sosem feledkezett meg az ígéreteiről, melyek szerint igazságot szolgáltat a föld szerencsétleneinek, és „megveri a földet szájának vesszejével” (Ézs 11:3–6; Zsolt 12:5). Azokban a napokban, amikor Róma igája annyira elnyomta a népeket és a zsidókat, akiknek Isten örök jussul ígerte az országot, és akiknek időről időre szabadítókat, bírakat és királyokat küldött, Mária elvárásai egyáltalán nem voltak túlzottak.

Mit jövendölt a pap Zakariás?

Mária énekének folytatásaként Keresztelő János – az új Illés – apja szintén egy dicsőítő zsoltárt rögtönzött (Lk 1:67–79); már az elején megértette, hogy a fia szerepe a Nagy Király érkezése előtt hittell és megtéréssel kikövezni az utat. Zakariás áldani kezdte Izrael Istenét, mivel „meglátogatta és megváltotta az Ő népét” (Lk 1:68). Ezek a kifejezések általában Isten Izrael történetében tett közbelépéseire vonatkoznak, például az Egyiptomból és Babilonból való szabadulásra (2Móz 4:31; 2Sám 7:23; Ézs 52:9), az éhínség után a jóléthez való visszatérésre (Ruth 1:6), a testi gyógyulás áldására (Lk 7:16).

Zakariás „az üdvösség szarvának” jelképekkel (Lk 1:69) jelenti be a Messiást, amely a királyi hatalom szimbóluma volt. Az „üdvösség szarva” szabadító királyi hatalmat jelent. Ha az Újszövetségben az üdvösség főként lelki dolgokra vonatkozik – a bűn hatalmától és következményeitől való szabadulásra –, a Zsoltároknak és a próféták könyveiben a háborúban elért győzelem, az elenségtől, rabságból való szabadulás, betegségből történő gyógyulás jelentéssel is bírt. Még a „lélek üdvössége” kifejezést is az „életmentés” értelemben használták. Zakariás szavai a király-Messiás hagyományos képét idézik, ahogy egyébként utal

is azokra a prófétákra, akiket az előző tanulmányainkban említettünk (Lk 1:70). Zakariás itt nagyon világosan ír, és ne feledkezzünk meg a tényről, hogy Lukács kijelenti a papról, hogy a Szentlélek ihletése alatt beszélt:

„Hogy a mi ellenségeinktől megszabadít, és mindazoknak kezéből, akik minket gyűlölnék” (71. vers); „hogy megszabadulván a mi ellenségeink kezéből, félelem nélkül szolgáljunk néki” (74. vers).

Zakariás azonban tudta, hogy szükség van mélyebb üdvösségre, amikor „az üdvösség ismeretéről” és a „bűnöknek bocsánatáról” beszélt (77. vers), vagy amikor Malakiás könyvéből a gyógyító szárnyas messiási nap képét idézve, azt azokra a bűnösökre is alkalmazza, akiknek oly nagy szükségük van a gyógyításra és a „békesség útján” való járásra (78–79. versek). Ez az ember igazi pap volt, aki megtanult közbenjárni a bűnösökért. Keresztelő János pedig valószínűleg az egyedüli volt nemzedékében, aki megértette, hogy a Messiás engesztelő áldozatként fog meghalni (Jn 1:29, 36).

A zsidók Messiása és a tanítványok Messiása

Csodálkozunk-e azon, hogy Jézus tanítványai Izrael országának uralkodását várták? A tény, hogy elismerték a názáreti Jézust Messiásnak, Krisztusnak, azaz Felkentnek vagy az Úr Választottjának, egyértelmű bizonyítéka annak, hogy elvárásuk nem sokban különbözött a többi zsidókétól. Minden zsidó tudta, hogy a Messiás a Királyok Királya, aki eljövendő megszabadítani Izraelt ellenségeitől és az összes gonosztól, és uralkodni fog az egész világ felett. Ezt a Messiást várta mindenki. Nem hiába nevezik a mai napig a Messiást a Felkent Királynak (héberül: *Mélek Mašiah*; arámul: *Malkāʾ Mašīhāʾ*).

A zsidók messianisztikus látása azonban úgy tűnik, nem volt egységes és megfelelően definiált. A keresztény korszakon át legkevesebb két messiási személyt vártak: egy Józseftől származó Messiást (5Móz 33:17), akire a halál várt³, és egy Dávidtól származó Messiást, akinek uralkodnia kellett volna (Mt 21:15; 22:42). Még a qumráni kéziratok is megemlítik, hogy legkevesebb két Messiást⁴ vártak a zsidók, ami azt jelenti, hogy ez a vélemény a Jézus idejében is létezett, csak valószínűleg szélsőséges, szektás jellegűnek tartották.

A köznép zavarban volt. Egyesek azt hitték, hogy a Messiás váratlanul fog eljönni, és senki sem fogja tudni, hogy honnan (Jn 7:27). Ismereitek szerint Júdea Betleheméből, a Dávid nemzetségéből kellett származnia, Jézusról azonban úgy

tudták, hogy galileai (Jn 7:41–42). Galilea abban az időben semmitmondó, közepszerű tartomány volt, az emberek úgy tartották, hogy próféta még nem származott onnan, jöllehet Jónás galileai volt (Jn 7:52; 2Kir 14:25; Józs 19:13). Názáret azonban még Jónás városának hírére sem érte el: apró kis vásárváros volt, faragatlan népeiséggel, amely még a térképre sem került fel. Onnan származzon a Messiás?

Jézus tanítványai – Keresztelő János biztatására, és miután megismertek a Mesterrel – meg voltak arról győződve, hogy *Yēšua bar Yōsēf*, Jézus, a József, a názáreti ács Fia a várva várt Messiás, azaz a Felkent (görögül: *Christos*). Meggyőződésük azonban az elején emberfeletti megnyilvánulásain alapult, amelyek értelmezhetőek voltak (Jn 1:41–51; 3:2; 7:31; Lk 11:15). Jézus viszont nemcsak csodákat tett, amiket az ellentáborban lévő szellemek is megtehetnek, hanem számos, valóban természetfeletti cselekedete is volt, emellett pedig egyedi módon tanított és végezte küldetését: a kétségbeesett bűnöstől a büszke farizeusig mindenkinek szolgált.

A különbség a Jézus tanítványai és a többi zsidó közt nem a Messiás szerepének értelmezésében mutatkozott meg. A tanítványok, akik viszonylag egyszerű emberek voltak (ApCsel 4:13 – iskolázatlanok), könnyebben elfogadtak egy olyan Messiást, aki közülük való volt. A vallási vezetők azonban – jöllehet az elején isteni tanítóként, prófétaként ismerték el – végül elutasították Őt. Jézus túlságosan beavatkozott az ember életébe, felkavarta a lelket, egyrészt túl radikális volt, másrészt viszont túl liberális. Sohasem mondta ki világosan, hogy Ő a Messiás; Önmagát az Ember Fiának nevezte, mégis úgy beszélt, mint aki az Istennel egyenlő.

Jézus tanítványai ezzel szemben megengedték Jézusnak, hogy feddje őket, dorgálásai nem készítették őket arra, hogy elhagyják Őt. Hitték, hogy egyhamar nem fogja helyreállítani Izrael országát. Egyedül Júdás nem nyelte le a Tanító intéseit, ő volt az, aki mindenkinél hamarabb megértette, hogy Jézus nem az uralkodásra törekszik. Ezért annyira megharagudott Rá, hogy elhárította, elárulja, hogy ezzel is védekezésre kényszerítse. Jézus, a természetfeletti erővel rendelkező Tanító pedig zokszó és tiltakozás nélkül hagyta magát letartóztatni, bántani, igazságtalanul elítélni és keresztre feszíteni, amit a tanítványok teljesen értetlenül néztek végig. Péter, aki megpróbálta védeni Őt, végül zavarban és szomorúan vonult vissza, saját életét féltve.

A tanítványság éve alatt a Tizenkettő meg volt győződve arról, hogy Jézus megkoronáztatja magát Jeruzsálemben. Az ördög örvendett ennek az imperialista forgatókönyvnek (Mt 4:8–9; Lk 4:5–7). Bármilyen Jézus „Isten országáról” vagy a „mennyeszagról”, a tanítványok azt a várva várt messianisztikus birodalomként értelmezték, és megpróbálták arra kényszeríteni Jézust, hogy megvalósítsa ezt a célt (Jn 6:15). Jézus tanításai azonban a királyság lelki szempontjait hangsúlyozták: a menny előíze volt a földön (Mt 12:28)⁵, az ország látható részét azonban későbbre hagyta, anélkül hogy pontos időt határozott volna meg e tekintetben, de még annak a nemzedéknek az idejére téve az eljövételt.⁶

KÉZZEL FOGHATÓ
EVANGÉLIUM
FLORIN
LAIU

Jézus tökéletesen alávetette magát Isten „órájának”.⁷ Az Atya tervéről – habár ki volt nyilatkoztatva a Szentírásban – a próféták nem írtak rendszeresen. Jézus tudta, hogy a Dávid sorsára jut, miután felkente őt Sámuel: élete állandó fenyegetettségben telt, mindenhová árgus szemek követték. A csillagokból készült korona előtt előbb a töviskoronának kellett meglenne. De a sötét órák elmúltak. Jézus feltámadt, és néhány látogatás és találkozás után felment a mennybe, hátrahagyva a tanítványokat az emlékekkel és a mennyország reménységével. Mennybemenetelének napján kérdezték meg tőle a tanítványok: „Uram, avagy nem ez időben állítod-e helyre az országot Izráelnek?” (ApCsel 1:6). Jézus válasza összhangban volt a világszéles küldetéssel, amit rájuk bízott: előbb elvégzik a megbízatásukat az egész világon, és majd csak azután jön el dicsőségben, a világ végezetén.⁸

Népi szinten az a hiedelem járta, hogy Jézus nyilvánosan és egyértelműen igazolta azonosságát, és a jó cselekedeteit az emberek messiási és Isten voltában való hitétől tette függővé. A valóság azonban az, hogy Jézus nyilvánosan sosem jelentette ki magáról, hogy Ő a Messiás (a Krisztus). Megengedte, hogy a tettei beszéljenek helyette. Úgy szólt mint Isten, de anélkül, hogy Istenként jelentette volna ki magát.⁹ Jézus nem kampányolt a maga személye mellett, hanem csak teljesítette a küldetését, kezdve azal, ami a legfontosabb volt Isten szemében. Ő volt a Messiás, de egészen küldetése vége közeledtéig nem szerette volna, ha e körül a kérdés körül viták alakulnának ki. Ezzel magyarázható, hogy Jézus erőteljesen megparancsolta a tanítványainak, hogy őrizzék meg ezt a titkot, ne mondják el senkinek, hogy Ő a Messiás (Mt 16:20–21; Mk 8:29–31; 9:9; Lk 9:20–22).

Bölcs döntés volt, mivel a mennyország azon kezdeti és lelki szakaszában Jézus nem uralkodott e világ felett, hanem lefektette a mennyország alapjait az emberek szívében és kapcsolataiban, feláldozván Önmagát. Ezért a démonok – tudván, hogy Jézus kerül a politikai hírverést maga körül – kihívó módon provokálták Őt (Lk 4:41), hogy ellehetetlenítsék a küldetését (Lk 11:15). Mi több, nekik is tetszett a gondolat, hogy Jézus esetleg elfogadja a földi uralkodói széket, és lemond a „kereszt bolondságáról”.¹⁰

Jézus nem feltétlenül azt várta el az emberektől, hogy elhiggyék, Ő a Messiás. Mindössze azt szerette volna, ha bíznak Isten hatalmában és irántuk való készségében (Mk 9:23–24; 11:23–33; Lk 17:15). A tanítványaitól azonban ettől többet várt el (Jn 14:1). Csodálkozva és boldogan vette tudomásul, hogy a tömegből egyesek felismerték benne a Messiást (Mt 9:27–29; 15:22) és az Istent (Mt 8:8–13).

Befejezés

Elérkeztünk tanulmányunk végéhez, amely azzal foglalkozott, hogy Isten hogyan nevelte népét a próféták majd pedig Jézus által a messianizmus kérdésében. Hangsúlyoztuk a tényt, hogy a biblikus messianisztikus foratókönyv túlnyomórészt imperialista látomás, és hogy teljesen jogos volt a Jézussal kortárs zsidók várakozása. Ez a megállapítás megértőbbé kellene, hogy tegyen minket a világ és főként a zsidó nép „messianisztikus” várakozása iránt, felfedve ugyanakkor előttük a mennyi királyság prioritásait, feltételeit és apokalisziseit.

A kereszténység nemcsak spirituális vallás, a keresztény reménység nem csupán lelki, égi, légi reménység. Az evangélium nem ér véget a bűnök bocsánatával és az énnelnek egy másik dimenzióba történő feltételezhető átlénygésével. Az ország nem csupán egy mennyi entitás, ellentétben mindazzal, ami földi, hanem valami, ami vár ránk az idő tengelyén, elénk jön: a világosság látható, érinthető birodalma, anyagi világ, amely valamikor alá fog szállni fentről erre az új-játeremtett földre. Az embereknek tudniuk kell ezt. De akárcsak a Kivonulás nemzedéke esetében – ahogy a Jézus korának nemzedékében is –, nekünk sem szabad megfeledkeznünk a prioritásokról. Feledékenységünk késleltetheti Isten országát. A Szentlélek elfogadása folytán teljesíthetjük küldetésünket, és sietethetjük a Messiás második eljövételét. Ezért nevezzük a világszéles missziót „Isten országa evangéliumának” (Mt 24:14). ■

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliatanár

1. Lásd 2Sám 7:16; Zsolt 45:6; 145:13; Ézs 9:6; Dán 2:44; 4:33; 6:26; 7:14, 27.

2. Ennek a zsoltárnak a szövege, amely a „Magasztalja az én lelkem az Urat!” szavakkal kezdődik (latinul: „Magnificat anima mea Dominum”), ihlette Bach csodálatos liturgikus zeneművét, a Magnificátot (www.youtube.com/watch?v=zK9ilf3l-rU), valamint további Magnificat-változatokat (Anton Bruckner: www.youtube.com/watch?v=dqeSY16eIFc; Kim André Arnesen: www.youtube.com/watch?v=WJHVRvKGY4s).

3. David C. Mitchell: *Firstborn Son and Rem: A Sacrificial Josephite Messiah in 1 Enoch 90:37–38 and Deuteronomy 33:17*. In *Journal for the Study of the Pseudepigrapha* 15(3):211–228, 2006. május, online; D. C. Mitchell: *Messiah Ben Joseph: A Sacrifice of Atonement for Israel*, online.

4. https://en.wikipedia.org/wiki/Messiah_ben_Joseph#Jewish_understanding

5. Itt kell megemlítenünk, hogy Jézus Lk 17:20–22 szakaszában lejegyzett kijelentése nem egy belső (a szívben rejtőző) országról beszél, amely tagadja a látható, Isten által megígért országot, hanem csupán kijelenti, hogy ott van az ország, ahol a Király (a Messiás) is van. Az ország elérkezett, azonban a világi emberek ezt nem láthatták, mivel mennyi volt, ők pedig földiek.

6. Mt 10:23; 16:27–28; 24:14, 34–36; Mk 9:1.

7. Jn 2:4; 7:6; 12:23; 13:1; 16:21; 17:1.

8. Mt 24:14; 25:31; 28:18–20; ApCsel 1:6–8; 2Pt 3:12.

9. A tény, hogy a Messiásnak egy időben embernek és Istennek is lennie kellett, a Biblia mindkét testamentumából nyilvánvalóan kiderül (Ézs 9:6; Zsolt 45:7; Jn 20:28; Róm 9:5; Tít 2:13). Jézus nem esett a zsidók csapdájába, amikor határozottan kijelentette: „Én vagyok az Isten!” A szentségtörés vádjá előtt úgy védte magát, mintha nem Isten lett volna (Jn 10:33–36), ahe-lyett hogy a Messiás istenséget alátámasztó bibliai kijelentéseket idézett volna. Egy lenni az Atyával (vagy az Atyában) olyan kifejezés, amely inkább mély, lelki kapcsolatot ír le, a jellemet, habár ezt a kifejezést ontológiai szempontból is értelmezni lehet (Jn 10:30–33; 14:9–10). A zsidók reakciója szintén szándékos túlzásként értelmezendő, mivel szükségük volt arra, hogy Jézus halálbüntetéssel sújtható legyen.

10. Mt 16:21–23; 27:40, 42; Mk 8:31–33; 15:30–32; Lk 4:6–68.

AKARNI ÉS TENNI

Az egyik dolog, amelyre az advent mozgalomnak fennmaradása és küldetésének teljesítése érdekében talán a legégetőbb szüksége van, az a szolgálatkészség. Már történelmünk kezdetén is voltak emberek, akik addig vonakodtak teljesíteni a rájuk bízott feladatokat, amíg teljesen kudarcot vallottak (például Hazen Foss vagy William Foy). Hála Istennek, többen voltak a feltartóztathatatlan lelkesedéstől hajtott, önfeláldozó lelkek. Rájuk ma is nagy szükség van.

Számos gyülekezetben, egyházterületben és más szervezeti szinten tisztviselőket választottak vagy fognak választani. A nagy kérdés ma is időszerű: „Kit küldjek el, és ki megy el nekünk?” (Ézs 6:8). Az alábbiakban néhány olyan bibliai személy példáját vizsgáljuk meg röviden, aki küldetést kapott, és a hozzáállása és a hívásra adott válasza a mai ember számára is tanulságos.

Teszem, amit akarok! Egy fontos külmisziós feladatra kerestek valakit az akkor leginkább nagyra tartott városok egyikébe: Ninivébe. Olyan népfiat közt keresték a megfelelő embert, akire Isten az Ő Igéjét bízta, és akit arra hívott el, hogy világosság legyen a népek előtt: „...a népeknek is világosságnak adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen!” (Ézs 49:6). Tanulmányozták az Igét, szemük előtt volt állandó tankönyvként a szertartások rendszere, nem voltak tehát kezdők. Vállalkozik-e valaki?

„És lőn az Úrnak szava Jónáshoz, az Amittai fiához...” (Jón 1:1). A próféta nevének jelentése – galamb – egyben ómen is: a béke hírnöke, akár csak Noé történetében. Jónás II. Jeroboám idején élt (2Kir 14:23–28), a béke és jólét idején. Nem mondhat nemet az Úrnak, a gyarló emberi természet azonban gyakran bonyodalmakat okoz. Jónás tehát elindul, sőt: menekül (Jón 1:2). Nem utasítja el a küldetést, tesz valamit, csak éppen nem azt, amit kérnek tőle. Maga választja meg az úti célját is. Mivel pedig egy Ninive részére testre szabott jelenvaló igazságot bízta rá, az üzenetet is el kell majd vetnie. Röviden: megyek, ahova akarok, teszek amit, akarok, senki sem vádolhat azzal, hogy nem szolgállok. Isten művében fáradozom, csak éppen a magam szája íze szerint, a magam választotta üzenettel, a magam választotta helyen... Isten egy darabig futni hagyja, majd megváltoztatja a körülményeket: a cethal gyomrában már nem választhat magának tetszőleges úti célt, csupán egyetlen kérdésben dönthet: elfogadja-e a küldetést, vagy sem.

Isten többre tartja az engedelmisséget a véres áldozatnál. Arra hívtunk el, hogy szolgáljuk, de nem kényünk-kedvünk szerint, nem ott, ahol szeretnénk, hanem Isten elhívása szerint.

Tégy, amit akarsz! Amikor Mózes megölte az egyiptomit, talán arra is gondolt, hogy megtette az első lépést a nép felszabadítása érdekében,¹ ehelyett országos körözést adtak ki ellene. Elhagyta az országot, és negyven évet tölt a pusztában: juhokat őriz.

Egy nap azonban őt is hívják: ki kell szabadítani a népet, de ezúttal nem a saját módszereivel, hanem Isten vezetésével. A Hórebbe, a csipkebokor mellett valóságos alkudozás bontakozik ki közte és Isten között, amelynek során Mózes legnyomósabbnak hitt érveit veti be mint kibúvókat: Jelentéktelen ember vagyok, nem ismernek! Mit mondjak, ki küldött engem? Ha nem hisznek, mit tehetek majd? Prédikálni sem tudok... (lásd: 2Móz 3:11, 13; 4:1, 10). Hányszor elhangzanak ezek az érvek ma is, amikor egy jelölő bizottság által Isten elhív valakit egy-egy szolgálatra.

Isten szeretettel, ugyanakkor határozottan minden érvet semlegesít, egyeseket jelekkel, másokat szóban, és segédet rendel számára Áron személyében. Amikor Mózes teljesen kifogy az érvekből, kibuggyan belőle az őszinteség: „Kérlek, Uram, csak küldd, akit küldeni akarsz” (2Móz 4:13). Vagyis bárkit, csak engem ne!

Miután kiválasztotta, Isten átvezette Mózes a jellem iskolájának következő szakaszába: ez volt a pusztai vándorlás. Gyakran a szolgálattevőknek maguknak van szükségük a szolgálatra ahhoz, hogy jellemük fejlődjön: tűrjék el felebarátaikat, viseljenek terhet, váljanak szervezettebbé, rendesebbé, közeledjenek Istenhez. Egyes dolgokat csupán szolgálat közben lehet megtanulni.

Vannak ma is, akik ezt mondják Istennek: „Küldj, akit csak akarsz!” Emlékeznünk kell azonban arra, hogy Isten az, aki őket elhívta, és tekintélyük is Tőle származik. Isten különféle módon igazolja küldetésüket, és mindent megad ahhoz, hogy teljesíteni tudják küldetésüket. Még prédikálni is megtanítja őket... Isten valóban azt teszi, amit akar, a szó nemes értelmében, és mindezt veled és általad szeretné megtenni!

Teszem, amit akarsz! Ézsaiást gyakran a szolgálatkészség példaképeként mutatjuk be. „Ímhol vagyok én, küldj el engemet!” (Ézs 6:8) – válaszolt határozottan, példát mutatva ezzel számos embernek még ma is. Izrael történelmének válságos időszakában hívta el őt Isten. Uzziás király nemrég halt meg (Kr. e. 740–739 táján, lásd: Ézs 1:1). A politikai és erkölcsi-vallási válság nyilvánvaló volt, Izrael pedig befordult a hanyatlásból a végső vereséghez és fogsághoz vezető célegyenesbe. A végzet Kr. e. 722-ben Szamária bukásával el is érkezett.

Habár az ifjú Ézsaiás látszólag elhamarkodott választ adott, elhívása cseppet sem volt zökkenőmentes. Ő is előhozakodott

**FENNTARTÁSOK
NELKÜL
LÁSZLÓ-VARGA
ZOLTÁN**

1. Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 246. old. (az eredeti kiadásban).

a maga érveivel: „Lelki szempontból nem vagyok alkalmas, jellemem sem megfelelő!” Ez az érv nehezen cáfolható, Istennél azonban mindenre van megoldás: megtisztította, és igazságának ruhájába öltöztette, akárcsak Jósuát, a főpapot (Zak 3:1–5). Másokban is felébredt a méltatlanság érzete, például Dániel prófétában (lásd: Dán 9:8–11, stb.), akinek Isten bátorításképpen megmutatta az Ő kegyelmének megnyilvánulását egy 490 éves időszakon keresztül, amely magába foglalta a Messiás megjelenését is (Dán 9:24–27).

Isten tudja, mi van az ember szívében, és akinél a szolgálat-készség legparányibb csíráját felfedezi, azt kész oly módon felkészíteni, hogy jellemének hiányosságai nem fogják többé akadályozni (2Kor 5:17). Egyszerűen csak föl kell ajánlanunk magunkat neki!

És ki a választott edény? Nehéz kérdés ez azok számára, akiknek meg kell találniuk a megfelelő szolgálattevőt, azok számára pedig, akik úgy érzik, hogy a körülmények, képességeik vagy egyéb tényezők alapján akár javasolhatók is lennének, egyenesen kísértés. Illés, Akháb és az akkori izraeliták számára ez a kérdés viszont könnyű volt. Ha valakinek az imájára előbb szárazság jön, utána meg eső, ha tüzet hoz alá az égből, és még a király és hadserege is – annak ellenére, hogy ellenségnek tekinti – mély tiszteletet tanúsít iránta, az az ember minden bizonnyal választott edény. Ennek ellenére Illésnek is meg kellett küzdenie a maga kételyeivel: „Egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek” (1Kir 19:10,14).

A próféta kételyeire Isten olyan választ ad, amely sokakat felkavarna. Kenjen fel két királyt – szól a parancs – és egy prófétát... maga helyett! (2Kir 19:16) Ha valaki ránk kérdezne, hogy kit látnánk alkalmasnak egy adott tisztségbe magunk helyett, kevesen tudnánk ezt legalább egy múlt arcpír nélkül átgondolni, mivel nem ritkán hajlamosak vagyunk a dolgokat létünk korlátai közt mérlegelni. Isten azonban végtelenül hosszabb távlatokban gondolkodik. Az Ő műve már Illés születése előtt haladt előre, és haladni fog az Ő halála után is. Dánielnek is el kellett fogadnia, hogy Isten művének dimenziói meghaladják az emberi lét korlátait: habár ő majd megpihen, a mű tovább halad előre (Dán 12:13). Ugyanígy Illésnek is – és nekünk, magunknak is, akik hozzá hasonló emberek vagyunk (Jak 5:17) – fel kellett fognia, hogy küldetése véges. Akkor még mit sem sejtett az érte jövő tüzes szekerről...

Egy másik, követésre méltó igei példakép a damaszkuszi Anániásé, akit Isten az Ő „választott edényéhez” küld (ApCsel 9:15). Könnyen azt gondolhatta volna: „Miért menjek én oda? Hát nem én vagyok a választott edény?” Az igei beszámoló szerint azonban ilyesmi meg sem fordult a fejében. Damaszkuszban igen jó hírnévnek örvendett (ApCsel 22:12), Istennek azonban szükségére volt egy másik választott edényre, egy másik feladathoz, egy másik területen. Anániás elment, és „felkent” egy másik edényt.

Isten embereket hív el adott korban, adott feladatra, adott területen, vagy bizonyos tisztségben. Az áthelyezés vagy a leváltás – a körülményektől függetlenül nem jelenti azt, hogy valaki többé nem Isten edénye. Ő teremtett és Ő alakít bennünket egészen addig, ameddig Krisztus jelleme kirajzolódik életünkben (Jer 18:6). Az agyag nem mondhatja: „Mit csinálsz?” (Ézs 45:9).

Az ember Isten, a nagy Fazekas kezének alkotása, amelyet Ő alakít és átalakít azzal a végső céllal, hogy átváltozzon az Ő ké-

pére és hasonlatosságára. Az ideig-óráig tartó feladatok az Ő művének előrehaladását, és a szolgálattevők jellemének csiszolását szolgálják.

Az összkép. Minden gyülekezeti-egyházi tisztségnek megvannak a maga nehézségei és kihívásai, mindegyik áldozatkészséget és szolgálat-készséget tételez fel. Egyeseknek nehéz a felkínált szerepet elfogadni, másoknak nehéz arról lemondani. Mindaz, amit teszünk azonban egy sokkal átfogóbb kép kis részlete csupán, amelyet sokszor nem látunk át, ahogy Jóbnek sem volt tudomása számos részletről, és az események különféle vetületeit sem igen értette, amelyeknek az ő szenvedése csupán csak egy része volt.

Az elhívás elfogadásának végső példaképe, a velejáró szenvedésekkel együtt, az Ő Jézus Krisztus. A Szentírás egész földi életét egy sokkal átfogóbb képbe ágyazza bele, kezdve az eleve lefektetett megváltási tervvel, folytatva annak földi megvalósításával, majd a mennyei szolgálattal (Fil 2:5–11). Jézusnak földi élete során elsajátított felfogása küldetéséről és annak korát és földi korlátait meghaladó vetületeiről számunkra a bátorság és az ihlet forrása. A 40. zsoltár 7–8 versében olvassuk, hogy a Messiás pontosan tudta, mit írnak róla a könyvtetekercsek, majd eljött és az Atya akaratát teljesítette. Jézus szélesebb távlatokban tekintett küldetésére (Jn 4:34; Lk 24:44). Tudta, hogy van kezdete és vége, és egy sokkal átfogóbb terv része, amelynek voltak már szakaszai testet öltése előtt, és lesznek feltámadása után is. Mindazáltal elfogadta küldetését annak minden nehézségével együtt.

Ki megy el nekünk? Istennek emberekre van szüksége. Szeretne mindegyikünket felhasználni, az általa választott helyen és időben, hogy nekünk is felajánlja a szolgálat előjogát, és a jellemünket is csiszolja a szolgálat tapasztalata révén.

Részünkről a legjobb döntés nem lehet más, mint az elhívás elfogadása, legyen az bármilyen feladat. Vannak gyarlóságaink, jellemhibáink, képességeink korlátozottak, néha igencsak szerények, az emberek néha megkérdőjelezzik a hihetőségünket is, Isten azonban kész minden hiányt pótolni, hogy nagy munkát végezzünk el ott, ahová küld minket.

Válaszoljunk a hívásra habozás nélkül! Isten mindegyikünket elhívott különféle szolgálatokra, feladatokra, amelyeket akkor fedezünk fel, amikor elfogadjuk Isten akaratát és megcselekedjük azt: „Tégy, amit akarsz!” Tégy – amit akarsz – velem! Életünk legnagyobb megvalósításai azok lesznek, amelyeket Jézus készít elő számunkra (Ef 2:10). ■

MIVEL KÉSETT A VŐLEGÉNY...

Az elbeszélés közelebb áll a keleti gondolkodásmódhoz, mint a nyugati világra jellemző elméleti, felfogásbeli magyarázat. Krisztus beszédeinek java része példázatok formájában hangzott el. A görög *parabola* kifejezés jelentése: „mellévetni”, „összehasonlítani”, „jelképezni”. Ennek alapján tehát az igazságot „mellévetik” egy olyan történetnek, amely közel áll a hallgatók szívéhez. Az igazság olyan, mint egy élettörténet, amely a Nagy Elbeszélőről szól, és amelyet Ő mond el.

A szociológusok arra a következtetésre jutottak, hogy a mentalitás változik meg a legnehezebben. A pusztai nemzedékkel kapcsolatos bibliai kutatásokra alapozva úgy tartják, hogy a gondolkodásmód általában negyvenévente változik. A megtérést jelentő görög kifejezés, a *metanoia* „meggondolást”, a „gondolatok megváltoztatását”, „megbánást”, „mentalitásváltást” jelent. Nem kell mindent megváltoztatni, ami kulturális mentalitást jelent.

A keleti mentalitás és kultúra sok tekintetben eltér a nyugatitól, sőt néha merőben ellentétesek egymással. Így van ez nyelvi szempontból is. Grúz nyelven például a „mama” szó „apát” jelent, és fordítva. Csodálkozással vettem ezt tudomásul, miközben az Onesti-i Adventista Gyülekezet szószékén álltam a grúziai Grigol lelkipásztor társaságában. Befejező imájában legalább háromszor használta a „mama” szót, „Atyánkra” utalva. Hirtelen átjárta valami a szívemet és az elmémet. Akkor értettem meg, hogy hol van az édesanya a tékozló fiú példázatában (Lk 15). Hiszen van az apa és a két fiú, de hol van az édesanya? Melyik családi fotóról hiányozhat az édesanya? Gondolkodtatok-e valaha ezen? Nem tudom, hogy Rembrandt ismerte-e ezt a nyelvi érdekességet, azonban a „Tékozló fiú hazatérése” című festménye remekül ragadja meg ezt a valóságot. Figyeljétek meg a kimerült fiút átölelő kezeket: nem hasonlítanak egymáshoz, mintha két különböző személy ölelné őt át. A szerző tényleg ezt akarta sugallni: az erőteljesebb kéz az Atyáé, a másik pedig, a gyöngédebb, az édesanyáé. Az embereknek szükségük van az apai biztonságra és tekintélyre, ugyanakkor az édesanya jóságára és áldozatkész szeretetére is. Mennyei Atyánk egyben a leggyöngédebb Édesanya is.

A héberek jobbról bal felé írnak és olvasnak. Ha a Tórában fel akarod lapozni a Teremtés könyvét, akkor ott kell keresned, ahol a mi Bibliánkban a Jelenések könyve található. Sőt mi több, a görögök tér-idő irányultsága ellentétes a zsidókéval. Miközben egy zsidó ember – mint ahogy egy biblikus keresztény – számára is az idő lineáris, kezdve a teremtéstől majd az újjáteremtéssel bezárólag, ami Jézus visszajövetelkor valósul meg, a görögök számára az idő ciklikus, tehát a végtelenségig ismétlődő. Az európai ember előtt van a jövő, miközben maga mögött hagyja a múltat.

A zsidók esetében ennek pontosan a fordítottja érvényes. Előtte van a múlt, amit ismer, ami lemérhető, tapintható és amiből tanulnia kell, hogy ne kelljen megismételnie. Mögötte pedig ott van a jövő, amit nem lát, nem ismer, esetleg csak előrevetíthet vagy megjövendölhet. A különböző kollektív gondolkodásmódok e sokaságához tegyük hozzá Mik 6:8 versét: „Megjelentette néked, oh ember, mi légyen a jó, és mit kíván az Úr te tőled! Csak azt, hogy igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot, és hogy alázatosan jársz a te Isteneddel.” Az európai ember logikai felépítése általában egy vagy több olyan okkal kezdődik, amelyek egy vagy több okozatot váltanak ki. A héber gondolkodásmódban azonban ennek éppen az ellenkezője működik, vagyis az okozattól az ok irányában. Mik 6:8 verse szerint az okot az okozatnál kell keresnünk. A szöveg egy okozattal kezdődik, és egy okkal zárul. Okozat: „hogy igazságot cselekedjél”. Ok: „alázatosan jár a te Isteneddel.” Íme, az okok oka, a források forrása.

„Igazságot cselekedjél!” Dicséretes célnak tűnik, és sok esetben kesztyűként passzol emberi természetünkhöz. Minden esetben ennek kell lennie az okozatnak, amit Istennel való alázatos járásunk és embertársunk iránt tanúsított szerető irgalmunk eredményez. Csak akkor tehetsz igazságot, ha alázatosan jársz Istennel, és szeretted Őt és embertársadat. Különben milliméter pontosságú igazságunk senkit sem fog megsegíteni, hogy átmenjen a halálból az életre. Csupán maró igazság marad, amely Isten Lelkének szeretete nélkül megöli a lelket. Azonban ha alázatosan járunk Istenünkkel, ez a szeretet átjárja lényünk minden sejtjét.

**FELKÉSZÜLTEN
VARAKOZVA
DANIEL
NIȚULESCU**

**HA ALÁZATOSAN
JÁRUNK ISTENÜNK-
KEL, SZERETETE
ÁTJÁRJA LÉNYÜNK
MINDEN SEJTJÉT.**

A mi kultúránkban az esküvőn leginkább a menyasszonyt várják. Mt 25:5 versében azt olvassuk, hogy keleten a vőlegény késik: „Késvén pedig a vőlegény...” Próbáljuk átélni a példázatbeli esküvőt! Ott van a 10 szűz, a 10 koszorús lány. Amellett, hogy vidámságot és fényt kell vinniük az ünnepbe, azt is elvárják tőlük, hogy nyissák meg az ünneplést az ifjú pár és a meghívottak számára, amikor is hagyományos tűztáncot lejtene. Az est lezárásával ezek a fiatal lányok fogják a lámpásait, és kimennek várni a vőlegény házából kilépő násznépet. Az utcán kell várakozniuk, míg a vőlegény elvégzi a szokásos formáságokat, ami után végre hazaviheti jövődöbeli feleségét. Az új pár a násznép kíséretében vonul az ünneplés helyszínére. Ebben a pillanatban találkozunk a szűzek csoportjával, akik az ünnepre készen táncolnak a lámpásaikkal. Előkészítették magukat, kifésülték a hajukat, felöltöztek, különböző illatszerekkel kenték be magukat egész délután, és most legszebb ruháikban jelennek meg. Közülük öten semmit nem hoztak magukkal a lámpásukon kívül, mert nem akarnak fölösleges terhet cipelni ezen a különleges eseményen. A másik öt lány azonban a lámpása mellé egy kis olajos szelencét is magával hozott. Nem igazán elegáns dolog olajos szelencével megjelenni egy esküvőn, ráadásul nem is kényelmes, de ők előrelátóak. Tudják, mit csinálnak. Netán előreláthatatlan események is bekövetkezhetnek?

Palesztinában az esküvő sokkal nagyobb ünnep volt, mint a mai nyugati világban. Általában több napig tartott. Az eseményen különböző ünneplések és szertartások által elevenítették fel a fiatalok egybekelés előtti életét. A vőlegény késlekedése megszokott dolog volt. Bizonyos ideig tartó késlekedést természetesnek tekintettek, hiszen egyezkedést kellett folytatnia a menyasszony családjával. Szinte mindig egyezkedni kellett a hozománnyal, illetve a házasság esetleges felbomlásakor kifizetendő összeggel kapcsolatosan. Ez az alkudozás egyáltalán nem jelentette a lány megvásárlását, jóllehet sok esetben ehhez hasonlított. A folyamat felgyorsítását nem nézte jó szemmel sem a vőlegény, sem pedig a menyasszony családja. Ha a szülők nem akartak egyezkedni, voltaképpen azt fejezték ki, hogy „nem akarunk mást, csak hogy vedd feleségül bármi áron.” Ettől mindenki szemében csökkent volna a lány értéke. Tehát minél elszántabb volt a vőlegény, annál hosszadalmasabb egyezkedésre számíthatott. Kitartása kifejezte, hogy szenvedélyesen ragaszkodik a lányhoz: „Négy órán át kellett küzdenem érte! És még mindig követelnek egy tevét és két kecskét!”¹

2018-ban Zambiában hallottam, hogy amikor felszentelnek egy lelkipásztort, népes családjának férfitestvérei a nyájaikból hoznak neki ajándékot. Általában lehetőségeik szerint: egy kecskét, egy szamarat, egy juhot, stb. A menyasszony „értékének” felbecsülését célzó egyezkedés eltartott éjfélig is, de néha akár hajnalig.

Az Énekek Éneke 5. fejezetében vannak leírva az okok, amiért a menyasszony meggondolhatta magát: „Nyisd meg nékem, én mátkám, én galambom, én tökéletesem; mert az én fejem megrakodott harmattal, az én hajam az éjszakának harmatjával! Felelek én: Levettem ruhámat, hogyhogy öltözhettém fel? Megmostam lábaimat, mi módon keverném azokat a porba?” (Énekek 5:2-3). A menyasszony éjfélig várakozott, a vőlegény viszont csak hajnalban érkezett, amikor már lezárt a harmat, ezért utasította el őt.

Itt az ideje, hogy megváltoztassuk gondolkodásmódunkat, és időszerűvé tegyük az üzenetet. Ha nem rendelkezünk az ihletés támogatásával, hogyan érthetnénk meg azon szűzek látszólag hanyag magatartását, akiknek bár van olajuk, a szükségben levőket mégis éjnek idején elküldik a piacra vásárolni?

Félbeszakítani a táncot, a jó előre betanult szer-
tartásokat épp akkor, amikor érkezik a Völegény,
és az önzés miatt elrontani legjobb barátját? Es-
küvőjét? „Netalán nem lenne elegendő nekünk
és néktek; menjetek inkább az árusokhoz, és ve-
gyetek magatoknak” (Mt 25:9). Vajon akkoriban
léteztek éjjel-nappali piacok vagy bevásárlóköz-
pontok? Első látásra ez a gesztus önzésről árulko-
dik. Hát nem arra tanítottak, hogy adjunk annak,
aki kér, és tárjuk ki az ajtót annak, aki kopog?

Az elmúlt év őszén ellátogattam a hét gyüle-
kezet helyszínére. A sárdisi gimnázium mellett,
Susa várának árnyékában fekszenek a legnagyobb,
diaszpórában levő zsidó templom romjai. A sár-
disi út Perzsia fővárosába vezetett, és a bazár az út
mentén volt. Az üzlethelyiségek általában a föld-
szinten voltak, az emeleten, a padlástérben a ke-
reskedők töltötték az éjszakát. Ezért van az, hogy
a „balga szüzek” bátorkodtak zavarni éjszaka is a
kereskedőket. Negédes kérelmekkel és borralaló-
val próbálták viszonzni azt, hogy a kereskedő-
nek elrontották az édes álmát.

Hol van ma a mennyei Völegény? Miért késik?
Jézus, a Völegény élete és vére árán küzd értünk
a mennyei szentélyben. Amikor majd újból el-
hangzik: „Elvégeztetett!”, akkor fogja kijelenteni:
„Mindent megtettem a megmentése érdekében.
Életemet adtam érte. Könnyeimmel és véremmel
jártam közben a megváltása érdekében.”

„A bolond szüzek által képviselt emberek nem
képmutatók. Tisztelik és pártfogolják az igazsá-
got. Szeretik azokat, akik hisznek az igazságban,
mégsem vetik alá magukat a Szentlélek munká-
jának. Nem estek a Sziklára, Krisztus Jézusra, és
nem engedik, hogy régi természetüket szétzúzza.
Akárcsak a köves talajjal ábrázolt hallgatók. Szí-
vesen hallgatják az Igét, de nem igazodnak elvei-
hez. Az Ige hatása nem tartós. A Szentlélek csak
akkor munkálkodik az ember szívében, csak ak-
kor alakítja új lényé, ha az ember vágyik erre, és
hagyja, hogy a Lélek alakítsa. A bolond szüzekkel
ábrázolt osztály azonban megelégszik a felszínes
cselekedetekkel. Nem ismerik Istent. Nem tanul-
mányozták jellemét, nincs közösségük vele. Ezért
nem tudnak bízni Istenben, és hinni Igéjében.
Istenszolgálatuk formassággá süllyedt. (...) A jel-
lem azonban nem ruházható át. Egy ember sem
hihet a másik helyett. Egy ember sem adhatja át
a másiknak azt a jellemét, amely a Lélek munká-
jának gyümölcse.”² Luther Márton mondta: „Ha
önmagamra nézek, nem tudom, hogyan is nyer-
hetném el valaha az üdvösséget. Krisztusra nézve
azonban nem tudom, hogyan veszíthetném azt
el!” Feladatunk Krisztusra tekinteni.

Az utóbbi közel másfél évben jelentősen meg-
változott a világ. A vélhetően bakteriológiai há-
ború információs álhír háborút generált, de ami
még súlyosabb: pszichológiai háborút. A világ
egyre inkább pánikba esik és feldúlt. Mintha el-
halnának az emberek a félelem miatt (1k 21:26).
Ezt a hirtelen jött változást az elmúlt év augusztu-
sának egyik eseménye mutatja be a legtalálóbban.
Bejrút kikötőjében esküvőt tartottak. Az ifjú pár
a tengerparton fogadott egymásnak örök hűsé-
get. A fényképész igyekezett megragadni a szere-
tet legszebb kifejeződéseit, a leggyöngédebb mo-
solyokat és csókokat. Ez volt életük nagy napja.
Azonban ugyanazon a napon egy szempillantás
alatt sötétséggé változott a világosság, és a biz-
tos talaj kiszaladt a lábuk alól. Miközben a fotós
a két ifjú szeretetének színeit próbálta megöröki-
teni, pokoli robajjal robbant fel 2750 tonna am-
mónium-nitrát. A robbanás teljesen megváltoz-
tatta a gyönyörű esküvőt. Eksztázisból agóniába.
A képsorok kiválóan adják vissza ezt a végzetes
különbséget. A két szép és boldog fiatalból két ha-
láltól rettegő személy lesz, aki menedéket keresve
rohan, miközben a robbanás darabokra tép ab-
lakszemeket, épületeket, és körülöttük mindenütt
törmelékek röpködnek. Az életünk szinte gyöke-
resen megváltozott azóta, hogy a Covid19 való-
sággal „felrobbantotta” a világot.

„Felnézzetek!” című énekünket (503) neves pré-
dikátorunk, Dudley Tyng „Legyetek készen Jézu-
sért! Felnézzetek, mert Jézus visszatér!” című pré-
dikációja ihlette, amely 5000 ember előtt hangozt
el Philadelphiában. Az embereket felvillanyozták
a prédikátor szavai. Miután az egyik családnál be-
fejezte a bibliatanulmányozást, a lelkész benézett
a csűrbe, ahol egy öszvér vontatta cséplőgép mű-
ködött. Belépett, és túl közel ment a szerkezethez,
ezért a kabátját elkapta a gépezet, és az egyik kar-
ját összeroncsolta. A sebészek mindent megtet-
tek, hogy megmentésék, még három amputációt is
végrehajtottak rajta, de hasztalan. A szeretett pré-
dikátor néhány óra múlva elhunyt. Akik mellette
voltak élete utolsó perceiben, elmesélték, hogy
utolsó leheletéig ismételte: „Felnézzetek, mert
Jézus visszatér!” ■

**A JELLEM NEM
RUHÁZHATÓ ÁT.
EGY EMBER SEM
HIHET A MÁSIK
HELYETT. EGY
EMBER SEM
ADHATJA ÁT
A MÁSIKNAK
AZT A JELLEMET,
AMELY A LÉLEK
MUNKÁJÁNAK
GYÜMÖLCSE. FEL-
ADATUNK KRISZ-
TUSRA TEKINTENI.**

1. Roberto Badenas: *Povestitorul de parable*, 242–245. o.
2. Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 411. o.

Daniel Nițulescu, lelképásztor, a történelemtudományok doktora,
a Munténiai Egyházterület Külmiszió Osztályának igazgatója

AZ ADVENTISTA OKTATÁSRA VONATKOZÓ JELENVALÓ IGAZSÁG (IV)

Egység, közösség és folytonosság szemben a megosztottsággal, individualizmussal és feldarabolódással

Az utóbbi időben egyre több szó esik a csapátepítésről, a csoportterkölcscről és arról, hogy a különböző projektekben vagy tevékenységekben folytonosságra van szükség. Ez a helyzet annak köszönhetően is alakult ki, hogy az emberiség sosem volt ennyire megosztott narcisztikus, individualista magatartása, embertársakkal szembeni közönye, valamint az élet különböző múlt- és jövőbeli, egymástól független állapotai miatt. Ezzel a valósággal szembesülve adódik a kérdés: Hogy jutottunk ide? Hol hibázott az oktatás, miközben igyekezett pozitív változásokat elérni? Ha a Szentírás megoldását akarjuk felkínálni, úgy gondolom, sokkal fontosabb meglátunk, mivel járult hozzá az adventista oktatás olyan emberek képzéséhez, akik nemcsak vágyanak, hanem küzdenek is azért az egységért, amely túlmutat az élettapasztalatokon, és az Isten által megígért örökkévalóság felé vezet.

Oktatás az egység érdekében

Az oktatás mint személyes szakmai és lelki képzés határozza meg minden emberi közösségekben a társadalmi kapcsolatokat. De mivel az egység Istentől ered, és a Szentháromság által képviselt, nem hiányozhat belőle az oktatási tapasztalat. A kereszténység arra az igazságra épül fel, hogy az Egy által, vagyis „Öbenne teremtetett minden” (Kol 1:16); Ő az, aki kijelentette: „Mindent újjá teszek” (Jel 21:5); aki egy az Atyával (Jn 10:30); aki által Isten megbékéltetett „mindent Magával” (Kol 1:20); „lerontotta a közbevetett választófalat” (Ef 2:14), hogy egységet teremtsen közöttünk, és imádkozott, hogy mennyei példára „egyek” legyünk (Jn 17:21). Az „Egy” – az egység – gondolata jelen van az összes kultúrában, már a filozófia kezdeti szakaszában megjelent, és aktív most is a tudomány által felfedezett mikro- és makrokozmosz közötti kapcsolatokban.

Ellen G. White arra bátorít, hogy „törekedjünk az egységre”.¹ Kijelenti, hogy bár mindig is égető szükség volt az egységre, azt nem az egyformasággal kell elérni: „Forrjunk most egységbe, (...) de ne feledjük, hogy a keresztény egység nem jelenti egyik személy azonosságának a má-

sik személy azonosságába való olvasztását, sem pedig azt, hogy az egyik elgondolása vezesse és ellenőrizze a másikat. Isten elvárja, hogy mindenki szabad legyen, és az Ige irányítását kövesse.”² Ellen G. White ezenfelül azzal érvel, hogy az „egység kultúrája” akkor valósítható meg neveléssel, ha a gyermekeknek és ifjaknak értékes leckéket tanítunk meg az egységről. „Rendkívül fontos, hogy az ifjúság megértse: Krisztus népének egygyé kell válnia, mivel ezen egység köti az embereket Istenhez a szeretet aranykötélével, és minden egyes tagot arra kötelez, hogy embertársáért dolgozzon.”³ Ezért tehát az „egység” olyan elv, amely az oktatási intézmények által végzett munka részévé kell, hogy váljon.

Biblikus egység csak közösség által létezik

A mester és a tanítványa közt kialakult igazi kapcsolat mindig is többet jelentett az oktatási környezet nyújtotta funkcionális kapcsolatnál. A Krisztus által promovált oktatási modell, amivel a tanítványaihoz viszonyult, magában foglalta az az irányú törődést, hogy állandó közösséget tartson fenn a tizenkét apostollal, sőt mi több, egy valamiféle privilégiumokat élvező kisebb csoporttal is, amelyhez Péter, Jakab és János tartozott. A legfontosabb leckéket és a legmélyebb pedagógiai tapasztalatokat a közösségi erkölcs közbenjárásával érte el (lásd az utolsó vacsorát), amit szeretete eredményezett, amely szeretet lehetővé tette testet öltését és végtelen áldozatát. Jézus Krisztus annak a tanárnak a tökéletes példája, aki elindul a diákjai felé, hogy felkínálja nekik áldozatkész szeretetét, amelyre csupán szeretettel válaszolhatnak, hogy létrejöhessen az információk megszerzésének és az értékek átadásának közössége (1Jn 4:19).

Folytonosság általi egység és közösség

A közösségi egység megteremtése iránti érdeklődés egyik természetes következménye a folytonosság utáni vágy, hogy megmaradjon az az előnyös helyzet, amit a felek kohéziója hozott létre, mivel a kinyilatkoztatás újdonságát is a folytonosság eredményezi. Az adventista oktatás által hirdetett elvek kontinuitásán alapul a bibliai

igazság, amely garanciát jelent arra vonatkozóan, hogy Jézus Krisztus az „Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég” (Jel 1:8), hitünk Fejedelme és Bevégzője (Zsid 12:2), aki „tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsid 13:8), és aki megígérte, hogy velünk lesz „a világ végezetéig” (Mt 28:20).

Ábrahám különös érdeklődést tanúsított a lelki nevelés folytonossága iránt (1Móz 18:19), ennek tudható be, hogy ő lett a hívők „atyja” (Róm 4:11). Következésképpen a folytonosság nem csupán egyik vonása az adventista oktatásnak, hanem a lényege annak, hiszen a nagy megváltási tervben lefektetett és megszervezett folyamatra utal, amelyhez mindazok hozzátartoznak, akik a körülményektől függetlenül hűségesek maradtak abban a korban, amelyben éltek (Zsid 11:13). Az adventista oktatási intézmények végzősei éppen ezért nem indulnak el saját útjuk megkeresésére, hanem a Szentlélektől kapott ajándékok és az Isten által rájuk bízott küldetésnek eleget téve folytatják a hit megélésének útját, amelyet elődeik végigjártak, és amelyen mindazoknak járniuk kell, akik úgy döntenek, hogy megtartják hitüket Jézus Krisztus, a nagy Tanítómester visszajöveteléig.

Megosztottság, individualizmus és feldarabolódás

Paradox módon, noha állandó érdeklődés mutatkozik a csapatmunka iránt, az egység már nem divatos napjainkban, amikor is a különbözőségek önmagukban értékke váltak, amelyeket jóra és igazságosságra irányuló, az egyén érdekeit szolgáló személyes értékeknek tartanak. A szervezett csoporthoz való tartozást fenntartással kezelik, legjobban esetben is csak lenézik, és a „nyájszellem” jelzővel illetik. A diktatúrákat átélte társadalmakban az egységre hívást az egyformaságra és totalitarizmusra felszólító manipulációnak tartják. Lépten-nyomon az individualizmus iránti lelkesedéssel találkozunk, amely igyekszik az egyént értéke-sebbnek tartani (néhánykor erőszakos) ellentétben az „csoportérdekekkel” vagy épp a „közjóval”.⁴

Alexis de Tocqueville, XIX. századi politikai elemző „jövendőlte meg”, hogy milyenek lesznek a társadalmak, miután kivész belőlük az isteni dolgok iránti érdeklődés. Elmagyarázta, hogy az egységet lehetetlen megvalósítani, ha „az embereket már nem az eszmék, hanem az érdekek kötik össze”.⁵ Nem nehéz tehát felfognunk, hogy amikor egyedül csak a személyes értékrend számít, egyfelől kialakul az önigazultság meggyőződése, másfelől pedig az embertársakkal szembeni lenéző magatartás. Ilyen helyzetben csak a személyes érdek számít, és kihal bármiféle arra irányuló készség, hogy erőfeszítések vagy akár áldo-

zat árán megvalósulhasson a társadalmi és közösségi összhang, hiszen minden előreláthatatlan, és az egyén kénye-kedvére van bízva, és semminek sincs folytonossága. Nem nehéz tehát megértenünk, miért is van oly sok megosztottság a jelenlegi társadalomban, miért van annyi erőszak az iskolákban, miért élvez elsőbbséget az egyén a maga vágyálmaival, és miért egyre nehezebb a tanároknak és a tanulóknak minőségi kapcsolatot kialakítani, nem utolsósorban pedig, miért nincs folytonosság az oktatási tervek és stratégiák terén. A pedagógiai stratégiák helytelen feldarabolódását egyfelől a társadalomban végbemenő rohamos változások okozzák, amit szintén a társadalmi struktúrák Istentől való elszakadása idézett elő; másfelől pedig a hozzá nem értés és a személyes érdekek, amelyek közt megemlíthetjük a politikai-, gazdasági- és vallási érdekeket is.⁶

A Biblia határozottan kijelenti, hogy bármely személy harmonikus fejlődése csakis egy társadalmi közösség keretében mehet végbe (Ef 4:16). Ellen White figyelmeztet: „Egységben az erő, a széthúzás pedig gyöngeség és vereség.”⁷ A lelki életben az egység, a közösség és a folyamatosság megeremti annak lehetőségét, hogy a Szentlélek kiáradhasson a maradék-egyházra, és az így elvégezhesse küldetését. Ennek érdekében az adventista oktatással egyesült emberi közösségeknek feladata támogatni, népszerűsíteni és ápolni az „egység kultúráját” ebben a megosztott, individualista és darabokra szakadt társadalomban. ■

**HARMONIKUS
FEJLŐDÉS
EMANUEL
SALÁGEAN**

**LEHETETLEN SÉG MEGVALÓSÍTANI AZ EGYSÉGET
ÚGY, HOGY AZ EMBEREKET
NEM ESZMÉK EGYESÍT-
TIK, HANEM ÉRDEKEK.**

1. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 2. köt., 559. o.
2. *Uo.*, 708. o.

3. Ellen G. White: *A keresztyén nevelés alapjai*, 479. o.

4. Marcel Gauchet a XX. század '70-es éveinek elején írta: „Az individualizmus hulláma nem került el egyetlen modern intézményt sem. Társadalmaink életét kiemelte a mozgalmak és a munkavállalás korszakából, és egy új antropológiai orientációt indított el.” Marcel Gauchet: *Ieșirea din religie*, Bukarest, Humanitas, 2006, 78–79. o. Lásd még: Anca Manolescu: *Stilul religios în modernitatea târzie*, Bukarest, Polirom, 2011, 126–141. o.

5. Alexis de Tocqueville: *Despre democrație în America*, 2. köt., (fordította: Claudia Dumitriu), Bukarest, Humanitas, 1995, 13. o.

6. 1989 óta Romániában 23 miniszter váltotta egymást az Oktatási Minisztériumban.

7. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 1. köt., 265. o.

Emanuel Salăgean, lelkipásztor, az Adventus Egyetem kommunikációs és kapcsolatokért felelős igazgatója

ADRA – A VÁLTOZÁS TÉNYEZŐJE, A KEGYELEM ÉS A GONDVISELÉS ESZKÖZE

A változás mint létszükséglet

A kínai nyelvben a változás szót két ideogrammal képezik le: az első válságot jelent, a második pedig lehetőséget. Ez jut eszembe, valahányszor arról hallok, hogy az ADRA olyan események sűrűjében tevékenykedik, amelyek zavart okoznak egy ország vagy egy közösség életében: a segítségnyújtás, helyreállítás és változás lehetőségeként tekint a természeti katasztrófák vagy az emberi gondatlanság okozta krízishelyzetekre.

HATÉKONY KATALIZÁTOR DAN CONSTANTINESCU

Az ADRA tevékenysége nemcsak vigaszt jelent a szükségben levők életében, egy ember vagy csoport hátrányos helyzetének enyhítését, kilábalást az adott helyzetből, hanem a nehézség okainak és körülményeinek megszüntetését célzó határozott cselekvést is. Pál apostol mondja: „Az a »még egyszer« pedig jelenti az állhatatlan dolgoknak mint teremtményeknek megváltoztatását, hogy a rendíthetetlen dolgok maradjanak meg.”¹ Azokról a dolgokról van szó, amelyek Isten kezéből kikerültek, és a teremtéstörténetben azt olvassuk róluk, hogy „ímé igen jók.”²

Első látásra sikertelen próbálkozásnak tűnik helyreállítani az emberek fejlődési képességét. És mégis... Aki belenézett már egy boldog, újra iskolába járó gyermek szemébe; aki megfigyelte, miként nyer lelki békét egy bántalmazott nő lélek; aki értékeli azon vállalkozó halálját és örömet, akinek sikerült felépítenie kis vállalkozását a családjá és a körülötte élők jóléte érdekében, csak az képes megérteni Margaret Mead amerikai antropológus kijelentését: „Elég néhány törődő ember a világ megváltoztatásához.”

Szemléletváltás

Hippokratész mondta: „Mielőtt meggyógyítanál valakit, kérdezd meg tőle, kész-e lemondani arról, ami megbetegítette.” Ezt az elvet alkalmazhatjuk a társadalom betegségeinek gyógyításában is. Igaz, hogy bár „határozottság szükséges megváltoztatni gondolataink irányát, ez mégis lehetséges.”³ Itt is jelentős szerepe van a nevelésnek. Nelson Mandela mondta: „A nevelés a legerőteljesebb fegyver, amit felhasználhat valaki a világ megváltoztatása érdekében.” Ezért a gazdasági fejlődést célzó projekteknek is kifejezett nevelő jellegük van. A vállalkozói képességek serkentése mellett a „Start” és az „Up to start” programokhoz köthető tevékenységek képzési jelleggel bírnak.

A vállalkozói képzés, a jövő vállalkozásokat előkészítő gyakorlati tevékenységek, a tanácsadás, a mentorprogramok, sőt maga az üzleti tervek életbe ültetésének támogatása is mindmind arra próbálja felkészíteni az érdeklődőket, hogy saját kezükbe vegyék sorsukat.

Gondviselés vezérelte változás

„Szavazzatok a változásra!” – hangzott a választási jelmondat a '90-es évek közepén. Az emberek értékelték az ígéretet, és annak alapján szavaztak. És tényleg jelentős változás állt be az akkori politikai életben: megváltozott a parlament szerkezete, a minisztériumok felépítése, a fontosabb intézmények vezetősége, a fejlesztési programok és stratégiák, valamint a kormányzással kapcsolatos számos más tényező. A lakosság jelentős hányadának csalódását az okozta, hogy az említett átalakulások szinte egyike sem hozott változást az emberek mindennapjaiban. Ezért a következő választások idején már a „Szavazzatok egy jobb változásra!” volt a szlogen, de a hitelesség hiányában ezt is elvetették.

A Szentírás jártas olvasója számára az említett események igazolják a zsoltáros szavait: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáz az őriző.”⁴ Ilyen körülmények között az ADRA célja úgy szolgálni az emberiséget, hogy mindenki úgy élhessen, ahogy azt Isten eltervezte. Ennek érdekében az ADRA a változás katalizátoraként végzi tevékenységét, miközben ihletést, elhatározást és erőt nyújt az embereknek abban, hogy közösen le tudják küzdeni a szegénységet és az igazságtalanságot, és képesek legyenek kezelni a katasztrófák következményeit.

A változás szükségességét, értelmét, a tevékenységek irányát és céljait maga a világegyetem Tervezője bocsátotta rendelkezésünkre. Mi csak az állvány vagyunk, egy „ideiglenes tartószerkezet, melyen állva a munkások dolgoznak.”⁵ Önmagában az állvány nem járul hozzá az épület szépségéhez; ellenkezőleg, nem is nyújt esztétikus látványt. Ezért a munkálatok végén eltávolítják, az épület homlokzatára kihelyezett táblára pedig feltüntetik a tervező nevét.

Istené a dicsőség mindenért, amit hatalma által lehetővé tett megvalósítanunk! ■

1. Zsid 12:27

2. 1Móz 1:31

3. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 2. köt., 459. o.

4. Zsolt 127:1

5. Magyar értelmező szótár

Dr. Dan Constantinescu, teológus, a gazdaságtudományok doktora

ISMÉT EGYÜTT

Ímmár több mint egy évtizedes hagyománya van az erdélyi magyar adventista lelkészek évente megrendezett továbbképző és kapcsolatapoló találkozásának. Közben a rendezvény kinőtte magát, és két évente megszervezzük a kárpát-medencei magyar adventista lelkészek találkozóját is Erdélyben vagy az anyaországban. A magyar lelkészek tavaly májusra tervezett harmadik kárpát-medencei találkozója, amelynek házigazdája Szováta lett volna, sajnos a járvány miatt elmaradt. Az Unió Etnikai Osztálya igazgatójának kezdeményezésére, a közös tervezés érdekében többször is sor került hasznos Zoom-találkozókra, de a lelkekben már égett a vágy a személyes találkozó iránt. Hála Istennek, erre is sor került!

Ez év június 14-én a három erdélyi egyházterület magyar lelkipásztoraik útja a Kolozs megyei Vajdakamarás felé vezetett, ahol az adventista imaház nyitott ajtaja, a testvérek vendéglátó, áldozatkész meleg szíve várt az érkezőkre. Köszönjük szépen!

Az esemény házigazdája, Balla Loránd lelkipásztor, az Unió Etnikai Csoportok Osztályának igazgatója szólaltatta meg Isten Igéjét: „Mert Ő benne teremtetett minden, ami van a mennyekben és a földön, láthatók és láthatatlanok... mindenkinek Ő általa és Ő reá nézve teremtetett” (Kol 1:16). Az előadásban a kreativitás témaköre került terítékre. Isten találta fel a kreativitást, Ő indította el a folyamatot, amely ma is tart. Hangsúlyt kapott a kreativitás szükségessége az eredményes munka érdekében ebben a változó világban, de megismerhettük a kreatív személy tulajdonságait is. A cél a lelkészek lelkesítése és motiválása volt a kreatív, hatékony munka végzésére.

A közös imádkozás után kiértékeltek az elmúlt időszak online evangelizációs eseményeit. Szó esett több, a magyar közösséget és küldetésünket érintő témáról: Reménység Tv, magyar kiadványok, vallásolimpiász, magyar rádióműsorok, a fiatalok motiválása és irányítása a lelkesítő szolgálatra, a presbiterek júniusi Zoomos találkozója, a Világ reménye folyóirat terjesztésével kapcsolatos tapasztalatok. Jó hangulatú, építő, kapcsolatapoló találkozó volt, amelyre kevés kivétellel, minden meghívott eljött.

Íme, néhány vélemény a találkozóról:

„Hosszú idő után újra együtt lehettünk, magyar lelkipásztorok! Különleges alkalom volt, amely az összetartozás és a közös szolgálat áldott érzetét keltette bennünk. A vajdakamarási gyülekezet számára különleges megtiszteltetés volt, hogy az esemény házigazdája lehetett, amit készségesen támogatott. Hasznos volt, és egyben közösségépítő hivatását is betöltötte a találkozó. Kívánom, hogy Isten áldása kísérje közös szolgálatunkat!” (Ilyés János Béla, vajdakamarási lelkipásztor)

„A kreatív gondolkodásra buzdító szeminárium után a beszélgetés során őszinte és nyílt gondolatok hangzottak el, amelyek kifejezték az Isten iránti hálát a megvalósított tervek tekintetében. Érezhető volt az aggodalom, ugyanakkor a remény is a jelen kihívásaival kapcsolatban. A megújulás szándékával fűrkésztük a jövőt, hogy népünkkel – amely Isten tulajdona –, szeretetben, reményekben és a jó cselekvésében haladjunk a végső cél felé.” (Szabó László, a Dél-erdélyi Egyházterület Etnikai Osztályának igazgatója)

„Mindig örömmel, amikor az erdélyi magyar lelkészkar-nak lehetősége van együtt lenni, imádkozni, beszélgetni, tanácskozni. Ezekben a nehéz időkben különösen bátorító volt a vajdakamarási találkozó, ahol egymás tapasztalataiból épültünk, közösen terveztünk, Istenre bíztuk magunkat, a közösséget és a magyar missziómunka jövőjét. Bizakodva és várakozva nézünk a jövőbe.” (Ifj. Verebi László, a Bánát Egyházterület Etnikai Osztályának igazgatója)

„Nagyon jó, felemelő érzés volt hosszabb idő után viszontlátni egymást, az Úr ügyéről, közös dolgainkról tanácskozni. A találkozón több tapasztalat hangzott el közösségünk életéből, amelyek egymás bátorítására, a küldetés hűséggel történő végzésére buzdítottak. A jövőben elmaradhatatlan az ilyen jellegű találkozók szervezése, mivel a tapasztalatcsere serkenti a kreatív módon tervezett és végzett missziót. Fontos, hogy a munkatársak összegyűjtsék és megosszák a magyar adventista közösség missziós és más jellegű szükségleteit, hogy ezekre közösen, a Szentlélek irányítása alatt megoldásokat találjunk. Imádkozom, hogy Isten áldása legyen közösségünkön.” (Balla Loránd, az Unió Etnikai Osztályának igazgatója)

Jó hír, hogy Isten segítségével ismét találkozunk ez év szeptember 26-án a Maros megyei Nagysármáson az erdélyi magyar presbiterek és lelkipásztorok találkozásán. Isten velünk!

**KIHÍVÁSOK ÉS
REMÉNYÉG
SZÁSZ
ERNŐ**

Szász Ernő, lelkipásztor, az Élet és Egészség kiadó magyar szerkesztőségének koordinátora

TÜKÖR ÉS VALÓSÁG

Mózes harmadik könyvében csodálatos és tökéletes módon rajzolódik ki a megváltási terv, melynek középpontjában Krisztus áll. Ez a könyv minden időben a papok és a léviták kézikönyve volt. Krisztus van jelen a könyvben, ami lényegében az Ő előtörténete. Az Újtestamentumban a Zsidókhoz írt levél felel meg Mózes harmadik könyvének. A mózesi könyv a felvezetés, az újtestamentumi könyv pedig apostoli magyarázatokkal szolgál.

Az „Úr” vagy az „Úrnak” birtokhatározós alakú megnevezés például Dumintru Cornilescu fordításában 328-szor jelenik meg Mózes harmadik könyvében. Ezt a 27 fejezet többszörös újraolva-

dom nékik: A ti atyáitok Istene küldött engem ti hozzátok; ha azt mondják nékem: Mi a neve? Mit mondjak nékik?” (2Móz 3:13). Az Úr megadta neki a választ: „VAGYOK, AKI VAGYOK”, majd hozzátette: „Így szólj az Izráel fiaihoz: A VAGYOK küldött engem ti hozzátok” (14. v.).

„És ismét monda Isten Mózesnek: Így szólj az Izráel fiaihoz: Az Úr, a ti atyáitoknak Istene, Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákobnak Istene küldött engem ti hozzátok. Ez az én nevem mindörökké, és ez az én emlékezetem nemzetségről nemzetségre” (15. v.).

Krisztus felvállalta ezt a nevet, amikor vitába keveredett az ellenkező zsidókkal, akik ekképp méltatlankodtak: „Még ötven esztendő sem vagy, és Ábrahámot láttad? Monda nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (Jn 8:57-58). Figyeljük meg, hogy nem az „Én voltam”, hanem az „Én vagyok” kifejezést használta, mint 2Móz 3:14 versében.

A Profétaság Lelkének írásában olvassuk erre vonatkozóan: „Jézus ünnepélyes méltósággal válaszolt: »Bizony, bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett, én VAGYOK« (Jn 8: 58). Csend borult a hatalmas sokaságra. Ez a galileai Rabbi magának igényelte Isten nevét, melyet az Úr Mózesnek nyilatkoztatott ki, hogy kifejezze örökkévaló jelenlétének gondolatát. Önmagában létezőnek jelentette ki magát, annak, aki a Megígért Izrael számára, »akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van« (Mik 5:2)” (Jézus élete, 469–470. o.).

Tehát az Úr/Jehova/Krisztus név 328 ízben tűnik fel Mózes harmadik könyvében, és egyetlen fejezetből sem hiányzik. Gyakran találkozunk ilyen megfogalmazással: „Az Úr szólta”; „Én vagyok az Úr.”

Ugyancsak gyakori kijelentés az áldozatokra utaló „kedves illatú az Úrnak” kifejezés. Ez az illat azonban nem az áldozatok véreinek szaglóérzetet ingerlő hatása volt. A kifejezés arra utal, hogy az Úr értékeli az engedelmességet, a hitet, a népnek adott szabályok tiszteletben tartását. Pál apostol így írt a Megváltó áldozatáról: „És járjatok szere-

sása nyomán sikerült megszámolnom. A megnevezés több héber kifejezés fordításaként jelenik meg, melyek közül a legjelentősebb a YHVH, azaz a Jahve vagy a Jehova.

Ki az, Aki ezt a nevet viseli? Amikor Isten megjelent a Hóreben az égő csipkebokorban (lásd: 2Móz 3:1-31; 4:1-17), Mózes magyarázatot kért: „Ímé én elmegyek az Izráel fiaihoz, és ezt mon-

tetben, miképpen a Krisztus is szeretett minket, és adta Önmagát miérettünk ajándécul és áldozatul az Istennek, kedves jó illatul” (Ef 5:2). Krisztus felettébb örült, amikor Önmagát és megváltó áldozatát fedezte fel az áldozati rendszerben.

3Móz 8. és 9. fejezetében szó van Áron főpappá kenetéséről, és a fiainak papi szolgálatba való felszenteléséről. A Megváltó a keresztséggör esett át a felkenetésen, amikor a Szentlélek Rászállt. Ekkor teljesedett Dán 9:25 versének jövődölése: „Tudd meg azért és vedd eszedbe: A Jeruzsálem újrapiítettése felől való szózat keletkezésétől a Messiás-fejedelemig hét hét és hatvankét hét van.” Az időszámításunk előtti 457. évtől számított 69 profetikus hét, vagyis 483 év után, 27 őszén került sor a Megváltó keresztségére.

„És Jézus megkeresztelkedvén, azonnal kijöve a vízből; és ímé az egek megnyilatkozásának néki, és ő látá az Istennek Lelkét alájöni mint egy galambot és ő reá szállani” (Mt 2:16). Néhány évvel később erre az eseményre utalt Péter apostol: „A názáreti Jézust, mint kené fel Őt az Isten Szent Lélekkel és hatalommal...” (Csel 10:38). De maga Jézus is beszélt erről: „Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem” (Lk 4:18). Ez a felkenetés földi munkásságára szolt, egészen a kereszthaláláig, majd feltámadásáig és mennybe meneteléig.

Isten Fiának felkenetése azonban, mint a mózesi idők papjaira utaló felkenetés antitípusa, a Megváltó mennybe menetele után történt meg: „Födolog pedig azokra nézve, amiket mondunk, az, hogy olyan Főpapunk van, aki a mennyei Felség királyi székének jobbjára üle, mint a szent helynek és amaz igazi sátornak szolgája, amelyet az Úr és nem ember épített” (Zsid 8:1-2). Az Atya Isten kijelentette: „Te pap vagy örökké, Melkisédek rendje szerint” (Zsid 7:17). Továbbá pedig: „Útnyitóul bement érettünk Jézus, aki örökké való Főpap lett, Melkisédek rendje szerint” (Zsid 6:20).

3Móz 9. fejezetének végén be van mutatva az a tapasztalat, amelyben a főpap és a papok részesültek a felkenetés és a megfelelő áldozatok bemutatása után. „Azután felemelé kezeit Áron a népre, és megáldá azt és leszálla, miután elvégezte vala a bűnért való áldozatot, az egészen égőáldozatot és a hálaáldozatot. És beméne Mózes és Áron a gyülekezet sátorába, azután kijövének és megáldák a népet, az Úrnak dicsősége pedig megjelenék az egész népnek. Tűz jöve ugyanis ki az Úr elől, és megemészté az oltáron az égőáldozatot és a kövérségeket. És látá ezt az egész nép, és ujjongának és arcra esének” (3Móz 9:22-24).

Az Úr dicsősége megjelent az egész népnek. Látható, lenyűgöző és megható dicsőség volt ez. A nép örömkialtásban tört ki, és arccal a földre borult. Profétai küldetésének elején írta Ézsaiás e szavakat: „Amely esztendőben meghala Uzziás király, látám az Urat ülni magas és felemeltetett székbén, és palástja betölté a templomot” (Ésa 6:1). János evangélista is megemlíti Ézsaiás látomását: „Ezeket mondá Ézsaiás, amikor látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felőle” (Jn 12:41). Ézsaiás látta az Üdvözítő dicsőségét, és az 53. fejezetben több ízben is említést tesz a Megígértről, de különösképpen az Ő szenvedéseiről.

Péter apostol is beszél a proféták Krisztusra vonatkozó látomásairól: „Nyomozódván, hogy mely vagy milyen időre jelenté azt ki a Krisztusnak ő bennük levő Lelke, aki eleve bizonyosságot tett a Krisztus szenvedéseiről és az azok után való dicsőségről” (1Pt 1:11). Az eredeti szövegben az „azok után való dicsőség” a következőképpen jelenik meg: τὰς μετὰ ταῦτα δόξας (azaz: tas meta tauta doxas) – vagyis nem „dicsőségről”, hanem „dicsőségekről” van szó. Krisztus szenvedéseit számos dicsőség követte, amelyek lényegében sosem értek véget, és amelyeket az Ő kegyelme által láthatunk majd az örökkévalóság országában is.

Abban az időben élünk, amikor Főpapunk épp megtisztítja a mennyei szentélyt, vagyis most folyik a vizsgálati ítélet az Ő népén. Ez a művelet örök érvényű. A meghozott döntések visszavonhatatlanok.

Amint hajdanán Izrael népétől azt várta el az Úr, hogy alázza meg magát, napjainkban, a vég idején, amikor minden hívő lélek örök sorsa dől el, Isten gyermekeinek szintén meg kell alázniuk magukat. Örökre el kell hagyniuk a büszkeség bármely formáját. Aki nem hajlandó erre, annak pusztulás lesz a sorsa.

Fogadjuk meg Salamon tanácsát, és tegyük azt hitéletünk legfontosabb részévé: „Megalázza magát az én népem, amely nevemről nevezetik, s könyörög és keresi az én arcomat, és felhagy az ő bűnös életmódjával: én is meghallgatom őt a mennyből, megbocsátom bűneit, és megszáldítom földjét” (2Krón 7:14).

Ó, Uram, add meg mindannyiunknak ezt a létfontosságú tapasztalatot! Ámen! ■

**AS ÍTÉLET
IDEJE
STEFAN
RADU**

**AMINT HAJDANÁN IZRAEL
NÉPÉTŐL AZT VÁRTA EL
AZ ÚR, HOGY ALÁZZA
MEG MAGÁT, NAPJAINK-
BAN, A VÉG IDEJÉN,
AMIKOR MINDEN HÍVŐ
LÉLEK ÖRÖK SORSA
DÖL EL, ISTEN GYERME-
KEINEK SZINTÉN MEG
KELL ALÁZNIUK MAGU-
KAT. ÖRÖKRE EL KELL
HAGYNIUK A BÜSZKESÉG
BÁRMELY FORMÁJÁT.**

Dr. Ștefan Radu, nyugdíjas lelkipásztor, a hittudományok doktora

„NE LÉGY FELETTÉBB IGAZI!”

Sokáig nem értettem Préd 7:16 versének e kijelentését. Ismert tény, hogy mindennek van határa, de ez az ember igaz voltára is érvényes? Igen, minden bizonnyal!

Az igaz, feddhetetlen embernél kevesebb már bűnösnek tekinthető, vagyis már csak pelyva, amit a szél könnyen elragad; ami azonban az ember igaz voltánál több, az már kifinomult, kiemelkedő mag, ami együtt nő a búzával, és bár hasonlít a búzaszemekre, mégsem az. Ha túl könnyűnek találtatsz, mint a pelyva, bármilyen szellő el fog sodorni. Ha viszont túl igaz, ami lényegében azt jelenti, hogy konkoly vagy, és ráadásul nem is tudsz róla, akkor kiesel a rostából. Amikor a rostálásról beszélünk, ne a liszt szitálására gondoljunk, hanem a magok megrostálására. A lényeg az, hogy a cséplés és rostálás után maradjunk a rostában! Ez fogja képezni a végidei „maradékot”.

Az ellenség tudja, hogy a hívőkkel szemben nem mindig hatékony a törvénytelenység kísértése, viszont nem tudnak ellenállni annak a kísértésnek, hogy igazabbnak tűnjenek a társaiknál. Ezért van az, hogy gyakran találkozunk olyan személlyel, aki azt gondolja magáról, sőt állítja is, hogy már eljutott a szentségre, és büntetlenül él. Kérem, figyeljék meg, hogy a múlt és a jelen összes állítólagos reformátora bűnközpontú és nem Krisztus-központú teológiát prédikál. Szentségre hívásuk nem tiszta, mivel beleszövik a vezetőséggel szembeni kritikáikat, és miközben híveket próbálnak szerezni, a háttérben sötét érdekeket követnek.

Fájdalmas látni, hogy sokan a testvéreink közül olyannyira befolyásolhatóak, hogy egyesek Apollóshoz, mások pedig Kéfáshoz csatlakoznak (1Kor 1:12), következőképpen kritizálni kezdenek, elveszítik az örömet és a testvéri közösség utáni vágyat, aztán pedig többé már nem hajlandók tevékenykedni a gyülekezetben. A hamis igazság mérge el lett hintve, és meg is tette a hatását.

Igaz, hogy Apollós ügyesen forgatja és vonzóképpen magyarázza a Biblia egyes részeit, különösen a Bizonyásgtégeket. Ami azonban a remek szónoklat mögött áll, az diszkrétan, de határozottan a következőkről árulkodik: *Nem vagyok hajlandó egységben dolgozni az egyházzal, ezért meghívlak titeket is, hogy jöjjetek ki belőle! Ne alkossatok többé egységet vele!* Innen már csak egy lépés a szakadás. Ezek az igehirdetők nagyon sokat prédikálnak a Bizonyásgtégekből, de éppen azt felejtik el – vagy legalábbis úgy tesznek, mintha elfelejtették –, amit a Bizonyásgtételek kijelentenek:

„Istennek van egyháza ezen a földön, választott népe, amely megtartja parancsolatait. Isten vezeti őket! Nem a vadhajtasokat – egyet itt, másikat amott –, hanem egy népet!” (*Bizonyásgtételek a prédikátoroknak*, 61. o.).

„Akadnak függetlenkedő egyének, akik állítják, hogy nekik van igazuk, s hogy Isten különleges módon tanítja és vezeti őket. Mindnek megvan a maga elmélete, a rá jellemző nézetei, és mind azt állítja, hogy ezek megegyeznek Isten szavával. Mindnek más-más az elmélete és hite, mégis azt állítják, hogy Istentől nyertek rendkívüli világosságot. A közösségekből szakítanak ki híveket,

a maguk elképzelése szerint. Lehetetlen, hogy mindnek igaza lenne. Ennek ellenére hangoztatják, hogy az Úr vezeti őket. Az ihletés Igéje nem igen és nem, hanem igen, és úgy legyen a Jézus Krisztusban!” (*Bizonyásgtételek*, 3. köt., 428. o.).

Sokszor gondolkoztam már azon, hogy ezek a kritizáló személyek, akik azt állítják, hogy az egyház elesett, miért nem akarnak saját egyházat alapítani. Ilyen a tipikus élőlisködő magatartás, amikor tudod, hogy nem táplálkozhatasz máshogy, csak egyedül a gazdatest véréből. Tehát nekik könnyebb feddhetetlenségre szólítani az egyházban levőket, mint a kívülállókat, akiket sokkal nehezebb meggyőzni, hogy egy „nem egyház” számára adakozzanak és adjanak tizedet.

Való igaz, hogy az egyház nem tökéletes. Sosem volt, és soha nem is lesz az. De mégis Isten „erőtlen és hibákkal teli”¹ egyháza. Ez az idézet azonban távolról sem az erőtlenségre és a hibákra való bátorítás az egyházon belül. Sajnálatos, hogy néha kialakulnak olyan helyzetek, amelyek szégyent hoznak az egyházra, azonban, ha szereted az egyházat, és törődsz a sorsával, akkor a „tornác és az oltár között sírj” (Jóel 2:17), és azért küzdj, hogy a jóra gyakorolhass pozitív befolyást, nem pedig a széthúzásra és a vádaskodásra.

Az igazi reformátorok nem az egyházon kívül helyezkednek el, nem mutogatnak másokra, hanem Dánielhez hasonlóan a nép szerves részének tartják magukat. Dániel bűnös volt? Vétkezett-e bármit is Isten ellen? Nem, mégis képes volt kijelenteni: „Vétkeztünk...” (Dán 9:15). Viszont ezek az önjelölt reformátorok, akik szívesen hasonlítgatják magukat a régmúlt idők prófétáihoz, sosem azt mondják, hogy „vétkeztünk”, hanem azt, hogy „ők vétkeztek”, vagyis a lelkészek, az egyház vezetői és persze a tagok nagy része.

Ha bánt a gondolat, hogy az egyház valóban elesett helyzetben van, ne húzódj félre, hanem egyesülj a többiekkel, beszélj a lelkipásztoroddal és a bizottsággal, imádkozzatok együtt, és közösen keressétek a megoldást! Ne hagyd, hogy az elégedetlenség és a széthúzás lelkiülete befolyásoljon! És ami a legfontosabb: tedd fel magadnak a kérdést, hogy vajon nem éppen te vagy abban a lágymeleg állapotban, amelyre a Hű Tanúbizonyosság rámutat? Az egyház az „én” és a „te” egységéből áll. Ha mindenekelőtt eléred a forró állapotot, és szoros kapcsolatot alakítasz ki Istennel, fel fogod hevíteni a gyülekezetet is.

Azt mondják, hogy az egyház mai, lágymeleg állapota annak a következménye, hogy sosem fogadta el az 1888-as minneapolis-i üzenetet, illetve annak, hogy szüksége van a közösségi bizonyágtevésre és a megtérésre. Olyan ez, mint amikor „az atyák ették meg az egrest, és a fiak foga vásott bele” (Jer 31:29). A múlt egyházának kontextusában igyekeznek hiteltelenné tenni a mai egyházat, aminek ugyanaz lesz a következménye: szakadás. Találkoztam olyan emberekkel, akik hónapokon, éveken keresztül napi 8–10 órát szenteltek az úgynevezett „harmadik angyali üzenet” és más bibliai „üzenetek” tanulmányozására, de elhanyagolták a családjukat, napi teendőjüket, és végül a válás küszöbére sodródtak. Milyen üzenet és milyen világosság az, ami ennyire elsötétíti valakinek az ítélőképességét? Egyesek szerint a harmadik angyal üzenetét és a minneapolis-i üzenetet – amit Jones és Waggoner leírt² –, kellene egyházunknak terjesztenie és prédikálnia. Azt állítják, hogy amennyiben az egyház nem ezt teszi, valószínűleg nem fogadta el az „üzenetet”, sőt ma is elutasítja azt.

Tudjuk, hogy a Biblia a nagyobb, a Bizonyágtételek pedig a kisebb fény, ami a nagyobb világossághoz vezet el. A bírálók azonban Jones és Waggoner írásait nagyobb világossággént állítják be, amelyet érdemes mélyebben tanulmányozni a Bibliánál. Olvassátok és lássátok meg! Tanulmányozzatok, hiszen az egyház nem mond ellent ezeknek az írásoknak! Nem fogtok bennük találni semmit, ami ellentmondana a Bibliának vagy Ellen G. White írásainak. De nem is fogtok bennük felfedezni olyan rendkívüli dolgokat, amik elvezetnek arra a következtetésre, hogy a vezetőink bármit is eltitkolnának előlünk. Amikor valaki behatóbban tanulmányoz valamit a Bibliánál, az már problémát jelent. Amikor valaki kívülről tanul meg paragrafusokat, gondolatokat, felfogásokat, és eljut oda, hogy a különböző szerzőktől átvett mintákat követi, az nem jelent többet egyszerű bálványimádásnál és fanatizmusnál.

Figyeljük meg, mit mond A. T. Jones: „Mi mást kellene tehát prédikálnunk a világnak, ha nem Krisztust? Kitől kellene függőnünk, ha nem Krisztustól? Mi más lehetne a harmadik angyal üzenete, ha nem Krisztus? Krisztus, Isten hatalma és végtelen gazdagsága, Krisztus, Isten igazsága és élete; Krisztus, az Isten! Ezt az üzenetet kell elvinnünk a világnak!” (A. T. Jones: 7. *prédikáció*, 1893. 88. o.). „Ennek alapján az örök evangélium az, ami mindennek a kezdete, ami mindenben minden, és ami magába foglalja ezt a három üzenetet” (uo., 89. o.).

Jones szavai szerint tehát a harmadik angyal üzenete és a minneapolis-i üzenet nem lehet más, mint Krisztus és az evangélium üzenete. Talán nem fogadta el az egyház Krisztust és nem prédikálja Őt? Akkor honnan ered a vád, miszerint az egyház nem fogadta el és nem prédikálja az üzenetet? Ha nem Krisztus és az evangélium az üzenet, akkor – függetlenül attól, mit mondanak mások – nekünk nincs is szükségünk rá. Krisztus kijelentette, hogy Ő a Világosság, és hogy aki Őhöz jár, nem jár sötétségben. Lényegében nem valami vagy valaki más, hanem ez képezi az angyal Világosságát, amely betölti majd dicsőségével az egész földet!

Végül pedig, kedves testvéreim, „ne tántoríttassatok el egyhamar a ti értelmetektől, se ne háboríttassatok meg, se lélek által, se beszéd által, se nekünk tulajdonított levél által” (2Thess 2:2), ami széthúzásra buzdít!

Isten segítségével álljatok ellen a kísértéseknek, amelyek törvénytelenésre buzdítanak, és álljatok ellen annak a hajlamnak, hogy magatokat „felettebb igazaknak” tartsátok! Imádkozzatok azokért, akik szenteknek képzelik magukat, akik a nép reformátoraiként mutatkoznak, miközben semmilyen elhívást nem kaptak ez irányban. Nekik is szükségük van arra, hogy lelki küzdelmeikben szeretetet és támogatást kapjanak!

„Krisztus munkásai törekedjenek egységre! Egy családnak vagyunk a gyermekei, egy mennyei Atyánk van! Ne engedjünk tehát kételyeinknek, legyen bizalmunk hittestvéreinkben! Ne károsítsuk lelkünket azzal, hogy a tüskéket és a töviseket gyűjtjük, hanem inkább a rózsákat, liliomokat és szegfűket, és tetteink árasszák illatukat!” (*Bizonyágtételek a prédikátoroknak*, 502. o.).

„Bármilyen adottságokkal rendelkezik is valaki, ha függetlenül cselekszik, nem lehet belőle jó katona. Időnként elérhet némi jót, ez azonban eredménynek nem túl értékes, és végül nagyobbnak látszik a belőle származó kár, mint a haszon. A függetlenül tevékenykedők szembetűnővé teszik munkájukat, felhívják magukra a figyelmet, fényesen villannak egyet, majd eltűnnek. A hathatós szolgálat érdekében mindenki tartsa magát ugyanahhoz az irányhoz!” (*Szemelvények*, 3. köt., 24. o.). ■

1. Ellen G. White: *Letter* 279, 1904. augusztus 1. Megjelent: *Szemelvények*, 2. köt., 396. o.

2. Ellen G. White kijelentette, hogy Alonso Trevier Jones és Ellet Joseph Waggoner Isten szolgái, akik 1888-ban Isten üzenetét hozták Minneapolisba.

Benoni Catană több mint 20 éven át tevékenykedett a Moldvai Egyházterület zenei koordinátoraként és a Sola Scriptura felelőseként.

AZ EGYSÉG ALDASA BENONI CATANA

EGY CSALÁDNAK
VAGYUNK A GYERMEKEI! EGY MENNYEI ATYÁNK VAN!

SZENT PARASZKÉVA AVAGY SZENT PÉNTEK? (II)

Paraszkévát nagy tisztelet övezi Oroszországban. Szent Parasz-kévát az oroszok a hét ötödik napjával társítva Pyatnutza néven ismerik („pyat” magyar jelentése „öt”). A bolgár és az orosz nyelv közti hasonlóságot mutatja, hogy mindkét nyelvterületen a pénteki napra utaló Paraszkéva nevet használják. Paravicini szerint „a hagyomány alapján kapta a »Piatnica« (péntek) nevet.”¹ A Paraszkévának szentelt templomoknak általában a Pyatniki nevet adták, és a vidéki Oroszországban, de különösen Ukrajnában különös tisztelet övezte a pénteket, ami munkaszüneti nap is volt. „Konstantinápoly pátriárkája 1580-ban körlevelet írt a litván püspöknek, amelyben megtiltotta a péntek vásárlaphoz hasonló megtartását; ám mindezek ellenére 1590 és 1598 között továbbra is megünnepezték ezt a napot.”² Miért övezi ekkora tisztelet a pénteket? Ebben a napban nincs semmi különleges, csupán egy ősi pogány hagyomány örökségeként tartják számon. Clermont Ganneau szerint „ami Oroszországban a pénteki napot illeti, ismert tény, hogy már a kereszténység előtti időszakban megünnepezték.”³

Fontos megjegyezni, hogy a Paraszkéva nevet két szent is viseli.⁴ Az első a római Paraszkéva, akit a II. században dúló keresztényellenes üldözések során gyilkoltak meg, a második pedig a tarnovói Paraszkéva, akit Bulgáriában, Romániában, Szerbiában és Oroszországban is szentként tartanak nyilván. A római Paraszkéváról számos legenda kering. A *Szentek jegyzéke* alapján 9 másik kevésbé fontos szenttel együtt ez a csoport csupán egy „történelmi félreértés.”⁵ Noha az 1668-ban megjelent *Martirologio Romano* utalt a szentek ezen csoportjára, kultuszukat mégis kivették a kalendáriumból.

Olaszországban imádnak még egy másik, Veneranda névvel illetett szentet, aki a *Martirologio Romano* szerint Antoninus császár idejében halt mártírhálál.⁶ Érdekes, hogy az olaszországi szent azonos a Balkánon imádtott szenttel. A pénteki naphoz társítják, ezért bizonyos területeken Szent Venere, Szent Venerial vagy Szent Veneranda név alatt ismerik, ezzel is utalva a pénteki napra.⁷ A *Szentek jegyzéke* új elemekkel szolgál: „A *Martirologio Romano* 1970 előtt azt állította, hogy a szent vértanú Galliából származik, de úgy tűnik, hogy a Veneranda név tulajdonképpen a »venera« (péntek) bővített formája, amely megegyezett a latin Paraszkéva névvel, ugyanazon Szent Paraszkéva névvel, akit az ortodoxiában oly nagy tisztelet övez.”⁸

Ez felettébb érdekes.

A *Grande Dizionario dei Santi* alapján Szent Veneranda tulajdonképpen Szent Paraszkéva. Ez azt jelenti, hogy különböző nevet viselő, de ugyanazon személlyel van dolgunk. Sabrina Pietrobono a következőket írja: „Szent Venerát, akit az ifjú Szent Paraszkévával azonosítottak, nagy tisztelet övezte a szláv népek között.”⁹ Janin szerint Dél-Itáliában Venera, Veneria vagy Veneranda néven ismerték.¹⁰ Végül Pietrobono levonja a következtetést: „Valóban létezik azonosság a kettő között.”¹¹ Tehát ugyanazon személyről van szó.

De miért van az, hogy két különböző személy földi maradványait tartják számon?

Nyilvánvaló, hogy a két történet közül valamelyik csupán kitaláció. Ha megfigyeljük, a római történet a IV. századból származik, amiről a régi feljegyzések is említést tesznek. Amennyiben Veneranda – Paraszkéva az első, akkor a balkáni szent élete csupán egy átvett, kitalált történet. De hogy került át Kelet-Európába? Ennek egyszerű okai vannak. Elég megemlítenünk csupán a serdica (szófia) zsinatot, a küldöttek közötti kapcsolattartást a nagy egyházszakadás előtt, vagy a bogumilok és a katharok emigrációját a XI. és XII. században, máris megértjük, hogy abban az időben milyen könnyen változtattak helyet az emberek, de a különböző ideák is. A balkáni szenteket a nyugat is magáénak vallotta, hiszen az egyház 1054-ig egységes volt. A „jó kapcsolatok” még az egyházszakadás után sem szűntek meg. Elena Marushiakova így ír erről: „Szent Veneranda igencsak népszerű kultusza a török invázió idején elterjedt a Balkánon is, a kultusz azonban a Venus néven ismert régi római vértanú kultuszához köthető, aki pénteken született.”¹²

A tarnovói Paraszkéva valójában római „volt”.

Meghódította a Balkánt, innen pedig Új Tarnovói Paraszkéva néven terjedt tovább egészen Oroszországig. „A tarnovói Paraszkéva nagyon népszerű volt az oroszországi Hanza-város, Novgorod térségében. Pyanutza (péntek) néven volt ismert, utalva ezzel Nagypéntekre, Krisztus szenvedéseinek napjára.”¹³ Louis Reau szerint „eredetétől függetlenül Szent Paraszkéva nevének jelentése »péntek«.”¹⁴

Román imádói mindezek mellett Paraszkévának nevezik őt, „anélkül, hogy társítanák a különböző mesékben oly gyakran felbukkanó Szent Péntek nevéhez. Legalábbis eddig nem volt megfigyelhető, hogy a jelenkor népi román kultúrájában az emberek egyáltalán tudják-e, hogy Szent Paraszkéva azonos Szent Péntekkel, pedig nagyon sok Paraszkévának szentelt templom viseli a Szent Péntek nevet.”¹⁵

Paraszkéva kultusza az ókori pogány kultúra némely maradványát őrzi, amely máig fennmaradt a népi hagyományokban. „Kultuszába a Balkánon belekeverték a pénteki nappal kapcsolatos ókori istenségek kultuszát, így kapta a Petka, Pyatnitsa vagy Zhiva nevet.”¹⁶ James Kapaló is kapcsolatot fedezett fel a pogány és a keresztény kul-

túra között: „Szent Paraszkéva nem egyéb, mint az orosz néphagyományban megtalálható Piatnica vagy Szent Péntek, akit a szláv Mokosh pogány istennő közvetlen örökségének tekintenek.”¹⁷ Hasonlóképpen vélekedik Anonova is: „Szent Paraszkéva, Piatnica lényegében Szent Péntek istenség megszemélyesítése volt.”¹⁸

Következésképpen, visszatérve a román irodalomhoz, felfedezhetjük, hogy Szent Péntek egyáltalán nem volt szent. A mágia művészetét birtokolta, ezzel büntette azokat, akik pénteken dolgozni mertek: „Ne csutakolj ruhát pénteken, különben nyakig fogsz ülni a nyomorban!” „Ha pénteken kenyeret sütsz vagy ciberét főzöl, vér lesz belőle!”¹⁹ Gonosz, bosszúálló jellemmel rendelkező személy volt.²⁰ „Olyan förtelmes és ronda banya volt, hogy inkább világga futottál, mint hogy találkozz vele.”²¹ Tehát egy ízig-vérig varázslóról van szó. Az egyik monda szerint Szent Péntek megkérdezte az egyik asszonytól, hogy mit szeretne enni: élő ember vagy holt ember húsból? Végül egy olyan ember tetemét hozta el neki, aki nemrég halt meg, és a sírból kellett kiásnia.²²

Egy szent, aki félelmet ébreszt az emberekben.

A *translatio*-nak köszönhetően több nevet is kapott: Bulgáriai Petka, Szerbiai Petka, Szerbiai Paraszkéva, Belgrádi Paraszkéva, Új Paraszkéva, Ifjú Paraszkéva, Szveta Petka, Petka Paraszkéva, Paraszkéva Pyatnitsa, Tarnovói Paraszkéva, Tarnovói Petka. Egyetlen szentnek sem volt ilyen sok neve. Erről ma már szinte senki sem veszt tudo-

mást, de még az egyház sem igyekszik mindent közzétenni. Hogy állíthatja valaki, hogy Bulgária védőszentje volt? Vagy a szerbeké? Hogy mondhatják, hogy voltak romániai gyökerei? Vagy azt, hogy Paraszkéva a testet öltött Szent Péntek? Ez egyszerűen elképesztő! Nyilvánvaló, miért nem veszik figyelembe ezeket a tényezőket, mint ahogy az is nyilvánvaló, hogy Paraszkéből miért próbálnak román szentet faragni.

Moldva Szentje. Szent Péntek. ■

**AZ IGAZSÁGOT
KUTATVA
BENONE
LUPU**

**A GRANDE DIZIONARIO DEI
SANTI ALAPJÁN SZENT VENE-
RANDA TULAJDONKÉPPEN
SZENT PARASZKÉVA. EZ AZT
JELENTI, HOGY KÜLÖNBÖZŐ
NEVET VISELŐ, DE UGYANAZON
SZEMÉLLEL VAN DOLGUNK.**

1. Giovanna Parravicini: *Storia dell'icona in Russia*, La Casa di Matriona, 2000, III. köt., 115. o.
2. Charles Clermont Ganneau: *Friday in Rusia*, The Athenaeum, 2211. o., 1970. március 12., 336. o.
3. Clermont Ganneau: *Friday in Rusia*, 336. o.
4. Egyes vélemények szerint az oroszországi Polotszkból származó szent Paraszkéva valójában a harmadik. Élt egy hercegnő is ezen a néven, aki 1239-ben hunyt el, és akiről nagyon kevés adat maradt fenn. Őt a polotszki Efroszinával azonosítják. (Phyllis G. Jestic: *Holy People of the World: A Cross-cultural Encyclopedia*, Oxford-Denver-Santa Barbara, 2004, III. köt., 669. o.)
5. Abbazia Sant'Agostino Ramsgate: *Grande dizionario illustrato dei santi*, Casale di Monferatto 1991, 331. o.
6. *Martirologio Romano*, 1668, 226. o.
7. Rosa Maria Cagliostro, Cettina Nostro, Maria Teresa Sorrenti, Sacre Visioni: *Il Patrimonio Figurativo Nella Provincia Di Reggio Calabria: XVI-XVIII Secolo*, De Luca Ed., 1999, 67. o.
8. *Grande dizionario dei Santi*, 787–788. o.
9. Sabrina Pietrobono: *Carta archeologica medievale - Frosinone*, Forma Italiae Medii Aevi. Fº. 159-I, *Quaderni di Archeologia Medievale*, Borgo di San Lorenzo (Fi) 2006, 72. o.
10. Raymond Janin: *La géographie ecclésiastique de l'Empire byzantin*, Paris 1968, 329–331. o.
11. Sabrina Pietrobono: *Carta archeologica medievale*, 72. o.
12. Elena Marushiakova: *Dynamics of National Identity and Transnational Identities in the Process of European Integration*, Cambridge 2008, 376. o.
13. Phyllis G. Jestic: *Holy People of the World: A Cross-cultural Encyclopedia*, Oxford-Denver-Santa Barbara, 2004, III. köt., 669. o. Lásd még: Jennifer B. Spok – Joan Delaney Gossman: *Feminine Images in Old Russian literature and art*, California Slavic Studies 11, 38–42. o.
14. Louis Reau: *Iconographie de l'art chrétien: Iconographie des saints*, Paris 1959, III. köt., 1029. o.
15. Oltean: „O altă istorie a Sfintei Parascheva”, *Ziarul de Iași*, 2020. március 21.
16. Boris Rybakov: „Ancient Slavic Paganism”, *Bibliotekar*, 2010. április 1.
17. James A. Kapáló: *Text, Context and Performance: Gagauz Folk Religion in Discourse and Practice*, Leiden-Boston 2011, 44. o.
18. V. I. Antonova și N. E. Mneva, akiket idéznek: Miliana Kaimakamova – Marciej Salamon. Byzantium, New Peoples, New Powers: *The Byzantino-Slav contact zone*, Towarzystwo Wydawnicze: „Historia Iagellonica”, 2007, 332. o. Lásd még: Nicholas Valentine Riasanovsky – Gleb Struve – Thomas Eekman: *California Slavic Studies*, University of California Press, 1980, XI. köt., 39. o.
19. Elena Niculiță-Voronca: *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologica*, Jászvásár 1998, I. köt., 228. o.
20. Tudor Pamfile: *Mitologia*, 151. o. Levonian: „Legenda Sfintei Vineri”, 81. o.
21. Tudor Pamfile: *Mitologia românească*, Bukarest 1997, 111. o.
22. Tudor Pamfile: *Mitologia*, 110. o.; Niculiță-Voronca: *Datini*, 230. o., Levonian: „Legenda Sfintei Vineri”, 81. o.

Dr. Benone Lupu, lelkipásztor, Róma, Olaszország

AZ ISTENI ÍTÉLET, AHOGY A SZENTÍRÁS BEMUTATJA AZT (III)

A CEREMONIÁLIS RENDSZER BIBLIKUS KÉPEIBEN MEGMUTATKOZÓ VÉGSŐ ÍTÉLET

A szentély és a vizsgálati ítélet tanát Isten népének világosan kell ismernie. Mindannyiunknak személyesen tudnunk kell, hogy nagy Főpapunknak mi a tisztsége és munkája, különben soha nem lesz olyan hitünk, amilyenre most van szükség” (*A nagy küzdelem*, 438. o.).

Az isteni ítélet témájának helyes megértéséhez szükséges összegyűjtenünk az összes bibliai referenciát, köztük néhány próféciát és krisztusi példázatot. Az ószövetségi korban a ceremoniális rendszer a jelképek nyelvezte által kinyilatkoztatott isteni prófécia volt a megváltási tervre vonatkozóan, vizuális anyagot biztosítva mindazok számára, akiknek az Úr Jézus beavatkozásai az emberiség érdekében jövőbeni eseményeknek számítottak. Ezért nemcsak a Tízparancsolat felől van megírva, hogy örök érvényű, hanem a ceremoniális törvényekre vonatkozóan is. Például, a húsvétal kapcsolatban a következő pontosítást találjuk: „Örök rendtartás szerint ünnepeljétek!” (2Móz 12:14); vagy az engesztelési nappal kapcsolatban: „Örökkévaló rendtartás legyen ez nálatok!” (3Móz 16:29). Ez nyilván nem a Törvény ceremoniális aspektusai teljesítésének kötelező voltára vonatkozik, hanem az igazságra magára, amit ez az út szemléltet. A szertartások a keresztre feszítés alkalmával véget érnek, viszont az általuk jelképezett igazságok örök érvényűek. A Templom rómaiak általi lerombolása Kr. u. 70-ben – s amelyet soha többé azután nem építettek újra – lehetetlenné teszi a ceremoniális szertartások megtartását, mivel a Templomon kívül máshol nem lehetett ezeket elvégezni.

Az egykori Templom helyét ma a Sziklamecset és az al-Aksza-mecset foglalja el.

Szemléltetés – a Lego-játék

A Lego-játék különböző, meghatározott formájú, egymással kis lábacskákkal kapcsolódó építőkövekből áll, amelyekből kicsinyített arányban szinte bármit fel lehet építeni. A Lego-játékhoz hasonlóan az ítéletre vonatkozó bibliai referenciák szétszórva megtalálhatóak az egész Bibliában. Előbb meg kell találnunk az összes „darabot”, ami a témához kapcsolódik. De hogyan építsük összefüggő egységbe ezeket a különálló „darabokat”? Két támpont áll rendelkezésünkre: a darabok specifikus formája, illetve a teljes kép, a modell, amit végül meg kell alkotni. A darabok – specifikus formájukból kifolyólag – nem illeszkedhetnek bárhol, bármelyik másik darabhoz. A helyes összeállítás után nem lehet egy darab sem pluszban a kompozícióban. Ami a Bibliát illeti, a nehézségek még nagyobbak, mint a Lego esetében, mivel míg egy Lego-dobozban benne van a modell megalkotásához szükséges összes darab, addig a Szentírás esetében több téma alkotóelemei vannak benne a Biblia ugyanazon „dobozában”. A darabok azonban nem tesznek lehetővé bármiféle összeillesztést, mivel annak logikusnak kell lennie, és meg kell felelnie a Biblia általános elveinek. A végén pedig meg kell felelniük a ceremoniá-

lis rendszer által vázolt teljes képnek. Pontosan ezért a Biblia „a jövőbeni jók árnyékának” (Zsid 10:) nevezi a ceremoniális rendszert.

Az Ótestamentumban például hét ceremoniális szombat-ünnep volt, ami különbözött az erkölcsi Törvény által előírt hetenkénti szombatoktól. Évente egyszer tartották ezeket, és eshettek a hét bármely napjára, mivel naptár szerinti ünnepek voltak. A húsvét például Adar hónap 14. napjára esett, a pünkösöd pedig 50 napra húsvét után. Érdekes, hogy ezek az ünnepek a megváltási terv hét nagy eseményét jelképezték. A húsvét, az első ünnep, az Úr Jézus keresztre feszítését szimbolizálta, a pünkösöd a Szentlélek kitöltését, az engesztelési nap a végső isteni ítéletet, a sátoros ünnep pedig az Új Föld gyümölcsei megízlelésének örömét. Az első négy ünnep a húsvét ceremoniális ünnepsége köré csoportosult, az utolsó három pedig az engesztelési ünnep – a hetedik hónap tizedik napja – köré.

A megváltási terv egy másik miniatűr makettje a találkozás sátorának – később a jeruzsálemi Templomnak – a megépítése. A három alfeosztás az Úr Jézus tevékenysége három nagy szakaszát vetítette előre a megváltási terv keretében.

1. Az udvar – a szentély látható része – az Úr Jézus nyilvános munkásságának három évét jelképezte keresztségétől keresztre feszítéséig. Az udvarban volt a két tárgy, amely Jézus életének azon két eseményét szimbolizálta, amely között nyilvános szolgálata tartott: a keresztségét a mosakodó medence, kereszthalálát pedig a teljesen égő áldozatok oltára. Látszólag ez a két elem kronológiailag fordítottan helyezkedett el az udvarban: előbb volt az oltár, és utána a mosdó-medence. Vegyük viszont figyelembe, hogy az Úr Jézus a szentély belsejéből érkezett az emberrel való találkozásra, míg a bűnös ember kintről, a puszta felől. Jézus előbb megkeresztelkedett, majd áldozatként ajánlotta fel magát. Az embernek viszont előbb el kell fogadnia Jézus áldozatát, és csak ezután köthet szövetséget az Úrral keresztség által.

2. A szenthely jelképezi az Úr Jézus munkásságát mennybemeneteltől egészen a 2300 napos profétikus időszak végezetéig, azaz 1844-ig. Ebben az időszakban Jézus a szenthelyen található három tárgy által szemléltetett három alapvető szükségletet elégítette ki: a) a lelki táplálást, amit a kenyerek asztala; b) az imaéletet, amit a tömjénező oltár; és c) a Szentlélek belső munkájának köszönhetően az igazság

világosságként való megélését és terjesztését, amit az olaj és a gyertyatartó jelképezett.

3. A szentek szentje Jézus munkája azon időszakát jelképezi, amely a vizsgálati ítélettel kezdődött 1844-ben, és a második adventig tart.

Az engesztelési nap jelentősége

Ahogy a húsvét ünnepe által közvetített profetikus üzenet az Úr Jézus keresztre feszítésében pontosan teljesedett, a Biblia megemlíti, hogy az előtt a bizonyos húsvéti ünnep előtt az Üdvözítő *tudta, hogy elérkezett az Ő órája* (Jn 13:1). Pontosan húsvétkor feszítették keresztre, jóllehet az írástudók és a farizeusok ezt mindenképpen el akarták kerülni. Ugyanúgy a Szentlélek is pontosan pünkösd napján szállt alá. Nincs ez másképp az engesztelési nap – az ítélet napja – tekintetében sem, amely az év utolsó előtti ceremóniális ünnepe volt. Mindaz, amit ez az ünnep előrevetített, annak ugyanolyan pontosan teljesednie kellett. Ezért hangzik a világnak szóló utolsó kegyelmi üzenet is ugyanúgy az engesztelési nap tekintetében: „Eljött az Ő ítéletének órája” (Jel 14:6–7). Ugyanazt a próféciai pontosságot állapíthatjuk meg, mint a húsvét esetében. Ennek az eseménynek a fontosságát mutatta az is, hogy míg a többi ceremóniális ünnep alatt meg volt engedve a szolgák munkája, az engesztelési napon – a heti szombat-napokhoz hasonlóan – tilos volt bármiféle munka, és mindenkinek önvizsgálatot kellett tartania (3Móz 16:29, 31).

Ez volt az egyedüli nap, amikor a főpap bement a szentek szentjébe, ahol a sekina – az isteni jelenlét – és a frigyláda volt, magával víve az egész népért kiottort áldozati vért.

A főpap a szertartás első részét megszokott papi öltözkében végezte el (3Móz 16:4), a rítus az Ember-Jézus megváltó és közbenjáró munkáját jelképezte (1Tim 2:5 – egyedüli Közbenjáró: az Ember Jézus).

Ezen a napon tisztult meg a szentély az összes bűntől (3Móz 16:16). Ez is szemlélteti, hogy a bűnök megbocsátása és az engesztelés időben is két különböző történés. A bűnös embernek bűnbánata, megtérése és áldozata felajánlása nyomán megbocsáttattak a bűnei, amelyek jelképes módon átkerültek a szentélyre. Lelki, erkölcsi értelemben „beszennyezték” a szentélyt, amelynek megtisztítása utólagos jogi (megtisztulási) folyamat által megy végbe az engesztelési napon. Ugyanígy az emberek bűnei „bemocskolják” a mennyei jelentéseket. A megtérő ember megbocsátatik, bűnei eltörlésére azonban csak egy a mennyei ítélőszéken lefolytatott eljárást követően kerülhet sor.

Az engesztelési napon a bűnöktől való megtisztítás munkáját a főpap végezte el egy különleges áldozat vért felhasználva. A Biblia azonban emlékeztet, hogy a feláldozott állatok vére nem valósíthatja meg a bűnöktől való megtisztulást („sohasem képe-

sek eltörölni a bűnöket” [Zsid 10:11]), mindössze szemléltetheti azt, amit az Úr Jézus tett meg saját áldozati vére által, Ő lévén az egyedüli, aki „hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket, és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1Jn 1:9). A Profétaság Lelke megmagyarázza, hogyan megy ez végbe a vizsgálati ítélet keretében. Az Úr Jézus a megvallott bűnök esetében a bűnbocsánatért esedezők mellett mond védőbeszédet, saját kiontott vérére hivatkozva: „Jézus nem mentegeti e megvádoltak bűneit, de rámutat bűnbánatukra és hitükre, és megsebzett kezét az Atya és a szent angyalok előtt felemelve ezekkel a szavakkal kér bocsánatot számukra” (A nagy küzdelem, 434. o.).

Jelenések 14:6–7 szakasza figyelmezteti az egész világot, hogy elérkezett az ítélet kezdetének órája: betelt Dániel 8:14 2300 profetikus napja, amikor is „a szentély megtisztítatik”. Nyilvánvaló, hogy csakis a mennyei szentélyről lehet szó. Láthatjuk, hogy a három egymást követő angyal üzenete után rögtön következik az Úr Jézus dicsőséges második eljövele (14:14).

Azázel bakját kivezették a pusztába, ami azt az ezer éves időszakot jelképezi, amely alatt Sátán egyedül lesz a hét csapás utáni lakatlan Földön.

Végül a főpap levette egyszerű papi öltözkét, és felvette főpapi ruháját (3Móz 16:23) – így jelent meg a nép előtt. Ugyanígy, az ítélet befejeztével az Úr Jézus befejezi ügyvédi szerepét, amelyet az ember védelmében gyakorolt, és teljes dicsőségében megjelenik az ég felhői, második eljövelekor.

Noha az engesztelési nap különbözött a többi ceremóniális szombattól, mégsem volt kötelező minden 12 évet betöltött férfinak megjelennie a Templomban, mint a másik három ünnep – a húsvét, a pünkösd és a sátoros ünnep – alkalmával. Ellenben elvárt volt, hogy lelki értelemben mindenki részt vegyen ezen az ünnepen: „Sanyargassátok meg magatokat” (3Móz 16:29); „mert ha valaki nem sanyargatja meg magát ezen a napon, irtassék ki az ő népe közül” (3Móz 23:29). Egyértelmű, hogy a lelki alázat megállapítását ember nem végezheti el, lévén hogy titkos, belső munka ez, aminek hitelességét egyedül Isten állapíthatja meg. Ezért „a nép közül való kiirtást” is úgy kell érteni, mint amit Isten végez el, és nem feltétlenül fizikai értelemben, hanem valószínűleg azáltal, hogy törli az illető nevét az élet könyvéből, az isteni ítélet egyik fontos okiratából. A tényt, hogy nem volt kötelező a fizikai jelenlét a Templomban az engesztelés napján, a mennyei ítélet is alátámasztja, amint azt a továbbiakban látni fogjuk.

Figyelembe véve a Templom, a Templom bútorzata, a templomi ceremóniális szolgálatok és az Úr Jézus által megvalósított megváltási terv közötti kapcsolatot, megértjük Zakariás 6:12 versének profetikus vonatkozásait: „Ezt mondja a Seregeknek Ura, mondván: Ímé, egy férfiú, a neve Cseteme, mert cseteme támad belőle, és megépíti az Úrnak templomát!”

Az Úr Jézus nem épített kőtemplomot, viszont teljesítette a Templom és a templomi szertartások által szemléltetett megváltási tervet, amit egyetlen ember sem tehetett meg, hanem csak egyedül Ő. (Folytatjuk) ■

ELŐREVETÍTVE
AZ ÜDVÖSSÉGET
EMILIAN
NICULESCU

Emilian Niculescu, nyugdíjas lelkipásztor

ISTENFÉLELEM – A MENTÁLIS EGÉSZSÉG FORRÁSA

A JÉZUS KRISZTUSBA VETETT HIT ÁLTAL

Amikor József arra bátorította testvéreit, hogy őszinteségük bizonyítékeként menjenek vissza Kánaánba, és hozzák el kisebb testvérüket, Benjámint is, a következő szavakkal támasztotta alá követelését: „Az Istent én is félem” (1Móz 42:18).

József kérése első látásra értelmetlennek, ésszerűtlennek tűnik. A tíz testvér valószínűleg ekképp gondolkodott a börtönben: „Mi értelme elhoznunk Benjámint, hiszen nem lopni jöttünk ide! Tisztességes embereként pénzért szeretnénk gabonát vásárolni!” Nyilván feszültek voltak, és össze voltak zavarodva. Milyen tervei és szándékai lehetnek ennek az egyiptominak? Hová akar kilyukadni?

A menny felé vezető úton néha stresszes, váratlan, kellemetlen, némelykor pedig traumákat okozó eseményekkel szembesülünk. Ilyenkor meg kell őriznünk a belső egyensúlyt, egészségesen kell gondolkodnunk, és megfelelő módon kell cselekednünk. Hogyan segít az istenfélelem ilyen esetben az értelmi egészségünk megőrzésében, a nehézség leküzdésében, és abban, hogy örülhessünk az isteni jelenlét áldásainak?

Mentális szervezés istenfélelem által

A gondolkodási folyamatok tömör meghatározása a következőképpen hangzik: „A gondolkodás a perceptív mező átszervezése.”¹ A külső vagy belső környezettől érzékelés útján kapott percepciók tudatosan jutnak el a pszichikumhoz, vagyis az értelemhez, az ítélőképesség és a mérlegelő képesség központjához. Itt zajlik a tudatos információfeldolgozás, amelyet a lingvisztikai kettősség,² vagy a belső monológ támogat.

Amikor az istenfélelem a Krisztus áldozatának érdemeibe vetett hit által az élet központi elemévé válik, az elme a Szentlélek vezetése alatt a tudatig eljutó összes információt a Biblia fényében átszervezi. Körülírva Pál apostol 2Kor 10:5 versében elhangzó szavait: felforgatjuk, átszervezzük a mentális percepciót, és az összes gondolatot összhangba helyezzük az istenismerettel és a Krisztus iránti engedelmisséggel.

József számára az istenfélelem élete állandó támpontja lett, mely alapján átszervezte összes felfogásbeli tapasztalatát. „Gyermekkorában megtanították arra, hogy szeresse és félje Istent... Hallott arról is, hogy a szerető Isten az ember számára Megváltóról gondoskodott.”³ Amikor Egyiptomba került, és meg lett kísértve, határozottan kiállt az istenfélelem elvei mellett, amelyeknek köszönhetően erkölcsileg tisztán és pszichológiailag egészségesen tudta megőrizni elméjét. „A parázñaság... elveszi az ész!” (Hós 4:11). „A bölcs félván (az Urat), eltávozik a gonosztól; a boldog pedig dühöng és elbizakodott” (Péld 14:16).

Ha hit által lelkünket istenfélelemben tartjuk, ha a golgotai áldozat életünk központja, akkor megértjük, hogy az Úr mindannyiunk életével kapcsolatosan békességet és nem nyomorúságot tervezett, hogy reményteljes, csodálatos jövőt adhasson számunkra (Jer 29:11). Le kell csillapítanunk lelkünket Őbenne (1Jn 3:19), higgyünk az Ő szavában, és ne essünk pánikba, amikor kellemetlen és fájdalmas események vagy állapotok állnak be az életünkbe. Bízunk az Úrban, és vigyázunk, hogy hitelenségünkkel vagy engedetlenségünkkel ne hozzunk szégyent Rá. „Mind boldog az, aki féli az Urat, aki az ő útjaiban jár! Bizony, kezded munkáját eszed! Boldog vagy és jól van dolgod” (Zsolt 128:1-2).

Az istenfélelem mint mozgósító érzelem

Ha eljutunk oda, hogy valóban megismerjük Isten szépségét és fenségét, természetes és egészséges félelmet fogunk táplálni az Úr iránt, ami életünket mozgósító érzélemmé válik. Meghatározhatjuk az egészséges istenfélelmet úgy is, mint egy pontos, információkon alapuló érzékenységet Isten iránt, mely érzékenység behatol lelkünk mélyébe, és ami magát a létezésünket határozza meg. „Az Úrtól való szövétnek az embernek lelke, aki megvizsgálja a szívnek minden rejtekét” (Péld 20:27).

Pozitív értelemben a félelemérzet fokozott felfogóképességben nyilvánul meg, és mélyésebb kapcsolatot alakít ki azon tárggyal vagy személlyel, amivel vagy akivel szemben félelmet érez. Amikor félsz, nem vagy közömbös, hanem ellenkezőleg, azonnal mozgósítod magad, és próbálsz védekezni, mivel teljes meggyőződésed, hogy veszélyben vagy.

A Potifár felesége által megkísértett Józsefet átjárta az istenfélelem, és így szólt: „Hogy követhetném hát el ezt a nagy gonosztságot, és hogyan vétkezném az Isten ellen?” (1Móz 39:9). A következő napokban, amikor a kísértés fokozódott, és Potifár felesége egyre agresszívebbé vált, az Úr félelme arra készítette Józsefet, hogy egyszerűen elmene-küljön (1Móz 39:12). Ha az Úr félelme lebeg fo-

lyamatosan lelki szemünk előtt (Róm 3:18), mentális és erkölcsi erőink működésbe lépnek, hogy helyesen viszonyulhassunk az eseményekhez.

Az Úr a Sínai hegyen a következőket mondta az isteni jelenléttől valóságra ébredt népének: „Vajha így maradna az ő szívük, hogy félnének engem, és megtartanák minden parancsolatomat minden időben, hogy jól legyen dolguk nekik és az ő gyermekeiknek mindörökké!” (5Móz 5:29).

József azonban olyan érzékenységet tanúsított az Úr valós jelenlétére, „mintha látta volna a láthatatlant” (Zsid 11:27).

Az egészséges elme tevékeny, benne a pszichikai folyamatok ésszerűen és kiegyensúlyozottan működnek azért, hogy egészséges, erkölcsös és hasznos tevékenységeket végezhesen. Az ördög a tétlen elméket keresi, mivel „a hanyag, céltalan elme és szív a gonosz könnyű prédája lesz. A gomba beteg, élettelen szervezeteken telepszik meg. A tétlen elme pedig Sátán műhelye. Irányításuk gondolatainkat magasztos, szent dolgokra, legyen életcélunk nemes, amire teljes figyelmünket fordítjuk, így a gonosz nem vetheti meg a lábát életünkben.”⁴ Legyünk tehát éberek az Úr félelmében, hogy ellenségünk, az Ördög, aki szertejár, mint oroszlán, és keresi, hogy kit nyeljen el, ne tudjon legyőzni bennünket, hiszen ismerjük az ő terveit (1Pt 5:8; 2Kor 2:11).

Az elme egészséges működése

A „jár az esze” kifejezés a pszichikai folyamatok minőségi működésre utal, melyet azon tettek és magatartások tükröznek, amelyek hasznosak lehetnek a körülöttünk élő emberek számára. József azt mondta a testvéreinek, hogy féli Istent, és ez a magatartás állandó az ő életében, ez irányítja gondolatait és döntéseit. Tettei Egyiptomba érkezése óta azt igazolták, hogy egészséges és termékeny elmével rendelkezik. Ez emelte fel őt Egyiptom miniszterelnökévé, és tette képessé, hogy helytálljon az előre jövődölt élelmezési válságban. Fáraó a következő érvekkel erősítette meg József megválasztását erre a magas pozícióra: „Találhatnánk-e ehhez hasonló férfit, akiben az Isten lelke van? [...] Mivelhogy Isten mindezeket néked jelentette meg, nincs hozzád fogható értelmes és bölcs ember” (1Móz 41:38-39).

Amikor a testvérei Egyiptomba érkeztek gabonát vásárolni, istenfélelemtől indítva próbálta felfedezni és megérteni szívük titkait. A Czafenát-Pahneákh nevet kapta – aminek jelentése: a titkok felfedezője –, mivel Isten, akit félt, imádott és szeretett, felruházta őt értelemmel, de nemcsak azért, hogy meg tudja magyarázni az egyiptomiak

Istentől kapott álmait, hanem hogy az emberi, mindennél csalárból szív titkait is megérthesse (Jer 17:9).

Bölcs Salamon mondja: „Az Úrnak félelme az életnek kútfeje a halál törének eltávoztatására” (Péld 14:27). A félelemérzet sebezhetővé tesz, és arra ösztökél, hogy védelmet és oltalmat keres. A félelemtől motivált emberek nem ismerik Istent személyesen, ezért előnyös társadalmi pozíciókban, anyagi nyereségben, támogatói, védelmezői emberi kapcsolatokban keresik a biztonságot. A dolgok sok esetben éppen azért bonyolódnak össze, mert ezen a földön semmi sem biztos. „Átkozott az a férfi, aki emberben bízik és testbe helyezi erejét, az Úrtól pedig eltávozott az ő szíve! Mert olyanná lesz, mint a hangafa a pusztában, és nem látja, hogy jó következik, hanem szárazságban lakik a sivatagban, a sovány és lakhatatlan földön” (Lk 21:26).

Az Ádám bűnbeesése óta jelenlévő, nemzedékeken át megoldatlan egzisztenciális félelem, a másnap bizonytalansága miatti aggodás fogja kiváltani Krisztus eljövetele előtt a rémületes kijelentést, amit majd egyesek a hegyeknek és szikláknak mondanak:

„Essetek mi reánk és rejtsetek el minket annak színe előtt, aki a királyi székekben ül, és a Bárány haragjától: Mert eljött az ő haragjának ama nagy napja; és ki állhat meg?” Jel 6:16-17).

Ha az istenfélelmet választjuk, és hiszünk Krisztus áldozatának érdemeiben, teljes mértékben elfogadjuk törekény emberi voltunkat, és lelkünk összes terhét Istenre bizzuk, aki annyira szeret, hogy legdrágább kincsét, szeretett Fiát adta megmentésünk érdekében (Jn 3:16). „Ne légy bölcs a te magad ítélete szerint; féld az Urat, és távozzál el a gonosztól. Egészség lesz ez a te testednek, és megújulás a te csontjaidnak... Így nyersz kedvességet és jó értelmet Istennek és embernek szeméi előtt” (Péld 3:7-8,4).

A félelem tettekre készítet. „Az emberektől való félelem tört vet” (Péld 29:25). „Az Úrnak félelme az életnek kútfeje”, „életre visz; és az ilyen megelégedve tölti az éjt, gonosszal nem illetetik” (Péld 14:27; 19:23). Meghívlak, hogy kisebb vagy nagyobb félelmeinket Krisztusba vetett hit által irányítsuk tudatosan csodálatos Teremtőnk felé, akkor lesz egészséges az elménk, amit meg fog erősíteni az Ő békéje, szívünket és gondolatainkat pedig Jézus Krisztus által megőrzi minden eleséstől (Fil 4:6-7; Júd 24). ■

**ÉLETNEK
FORRÁSA
LIVIU
VĂDUVA**

**„A BÖLCSESSÉG KEZDETE
AZ ÚRNAK FÉLELME;
JÓ BELÁTÁSA VAN MIN-
DENKINEK, AKI EZT
GYAKOROLJA; ANNAK
DICSÉRETE MEGMARAD
MINDVÉGIG.” (ZSOLT 111:10)**

1. Silviu Matu: *Curs Formare Psihoterapie Cognitiv- Comportamentala*, Babeş-Bolyai Egyetem, Kolozsvár, 2018.

2. Daniel David: *Tratat de Psihoterapie Cognitive şi Comportamentale*, Polirom Kiadó, Iaşi, 2017, 75. o

3. Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 213. o

4. Ellen G. White: *Nevelés*, 189. o

DÁNIEL APOKALIPTIKUS ÍRÁSAINAK HERMENEUTIKAI ÉS ÉRTELMEZÉSI ELVEI: A STRUKTURALIZMUS (III)

Dániel könyve 8–12 fejezetei képezik Dániel apokalipszisének második szakaszát. Ezek a fejezetek irodalmi egységet alkotnak a könyv szerkezetében, amit az is alátámaszt, hogy a szerző ezt a teljes szakaszt héber nyelven írta meg.¹ Továbbá a profetikus szövegrészek (Dán 8. és 10–12. fejezetei) felépítésének alapjául szolgáló irodalmi minta elemzése is ugyanehhez a következtetéshez vezet el bennünket. A könyv első részétől eltérően – amelyben az eljövendő események bemutatásakor a szerző a kinyilatkoztatás irodalmi eszközét alkalmazza – az utolsó szakaszában az emberiség jövője szelektív módon kerül bemutatásra, utalva bizonyos páros konfliktusokra..

Páros konfliktusok

A 8. fejezet meggyőző példa ebben a vonatkozásban. A látomás történelmileg rögzítve van: „Belsazar király uralkodásának harmadik esztendejében” (1. vers). Habár a kronológiai referencia térben Babilonba, időben pedig a Babiloni birodalom korába helyezi el a szöveget, a látomásban felsorolt birodalmak közt még sincs megemlítve Babilon. E tekintetben a profetikus szöveg jelentősen különbözik Dániel 2. és 7. fejezetének látomásaitól. Ez utóbbi látomások nemcsak hogy olyan időrendi kronológiák által vannak bevezetve, amelyek a profetikus szövegeket babilóniai királyok idejére datálják, hanem magát Babilont is úgy mutatják be, mint az elkövetkezendő világpolitikai hatalmak közül az első.

Dániel 8. fejezete szövegének megszerkesztésében a földön megjelenő negyedik birodalom bemutatásakor a szerző újra él a szelektivitás elve nyújtotta lehetőséggel (lásd az alábbi diagramot). A 2. és a 7. rész párhuzamos látomásai két szakaszban fejlődő entitásként mutatják be a negyedik birodalmat. Az első szakasz a negyedik hatalomnak a történelem vízszintes síkján való megjelenésére és erődemonstrációjára utal, a második szakaszban pedig a negyedik birodalom vallásos entitássá történő átalakulásának vagyunk a tanúi. Az új hatalom, a „kis szarv” úgy van jellemezve, mint akinek követelései vannak a történelem függőleges tengelyén, káromlást szólva a Magasságos ellen. Dániel 8. fejezetének látomása nem tartalmaz olyan jelképet, amely a negyedik hatalom fejlődésének első szakaszára utalna. Szelektív módon a látomás hirtelen áttér a Médo-Perzsia és Görögország közt dúló háborúról a „kis szarv” entitására.

A Dániel 2., 7. és 8. fejezeteinek látomásai közti hasonlóságok és különbségek

Periódus	Dániel 2.	Dániel 7.	Dániel 8.
1.	Arany (Babilon)	Kétszárnyú oroszlán (Babilon)	-----
2.	Ezüst (a második birodalom)	Három oldalbordával rendelkező medve (második birodalom)	Médo-Perzsia
3.	Réz (harmadik birodalom)	Négy szárnyú párdurc (harmadik birodalom)	Görögország
4.	Vas (negyedik birodalom) (a) első szakasz (vas) (b) második szakasz (vas és agyag elegye)	Tíz szarvú sárkány (negyedik birodalom) (a) első szakasz (tíz szarvú sárkány) (b) második szakasz (hét szarvú sárkány és a kis szarv)	----- A „kis szarv”

A két kihagyás révén Dániel 8. fejezetének látomása egy másik írásalgoritmust világít meg, amely különbözik a kinyilatkoztatás irodalmi eszközétől. Ha ez utóbbi a négy geopolitikai hatalom felsorolásában áll, amely hatalmak közül az utolsóban össz pontosul az egezetikai gyűjtáspont, ennek a látomásnak az írásmódja két „konfliktuspár” bemutatásában tárul elénk. Az első konfliktus Médo-Perzsia és Görögország összecsapása – a két birodalmat a kecskebak és a kos jelképezi (Dán 8:3–8). A második konfliktus a kis szarv és Isten, Isten hajléka és serege közötti összecsapás (9–14 versek).

A 11. fejezet utolsó profetikus szövegének szervezési elve ugyanezt a modellt követi: két konfliktuspárt mutat be. Az értelmező angyal utal a Médo-perzsia és a Görög birodalom összecsapására: „És most igazságot jelentek néked: Ímé, még három király támad Perzsiában, és a negyedik meggazdagodik nagy gazdagsággal mindenki felett, és amikor hatalomhoz jut az ő gazdagsága által, mindent megmozdít Görögország ellen” (2. vers). A szöveg a továbbiakban két új hatalmat nevez meg, amely hosszas konfliktusban áll egymással: a „déli királyt” és az „északi királyt” (5–6. vers). A második konfliktus a teljes történelmi színteret lefedi, és „a népe fiait védő Mihály fejedelem” megjelenésében csúcsosodik ki (Dán 12:1). A történelmi pillanatot társadalmi feszültségek jellemzik. És noha még a kiválasztottnak is át kell élniük a szorongattatás idejét, „a nyomorúságos időt, amilyen nem volt attól fogva, hogy nép kezdett lenni,

mindez ideig”, Mihály megjelenésekor az értelmesek fel fog-
nak támadni (1–3. versek).

Ugyanannak az irodalmi sablonnak a jelenléte a 8. és a 10–12. fejezetek szövegeinek szervezésében intertextuális kapcsolatot sugall ezen szövegek között, eladdig, hogy a részletek szintjén is megfelelést találunk. Például: mindkét irodalmi egység a próféta helyének meghatározásával kezdődik (az Ulai folyam és a Hiddekel folyó mellett – 8:2; 10:4); mindkét látomás utalásokat tartalmaz mennyei lényekre, akik e folyóvizek mellett jelennek meg (8:16–17; vö.: 10:4–5; 12:5–7)²; mindkét alkalommal a mennyei lényekkel való kölcsönhatás után a próféta reakciója a rémület, amit ájulás követ (8:17–18, 27; vö.: 10:8–10, 15–18); mindkét szövegbe mennyei lények közt folytatott beszélgetések vannak beékelve, amelyek szerepe további információkat felfedni a próféta számára (8:13–14, 15–16; vö.: 10:11–12; 12:5–7)²; mindkét látomás a vég idejére vonatkozik (8:19, 26; vö.: 11:27, 35, 40; 12:9)³; mindkét látomás tartalmát el kell rejtetni / be kell pecsételni (8:27; 12:4, 9)⁴; és végül mindkét szöveg azzal ér véget, hogy a próféta nem értette meg a látomások megfejtését (8:27; vö. 12:8).

A héber szakasz egzegetikai központja

A szerkezeti, tematikai és nyelvészeti megfelelések Dániel 8. fejezete és 10–12. fejezetei között feloldhatatlan intertextuális kapcsolatot sugallnak a két szöveg között. Strukturális szempontból a 9. rész beékelte pozíciója a fejezet központi szerepét sugallja, mind a szerkezet, mind pedig a jelentés szempontjából. Következésképpen a könyv második szakasza esetében is kiasztikus szerkezetről beszélhetünk:

A. 8:1–27 | A páros konfliktusok látomása: kecskebak – kos; a kis szarv – a seregek Fejedelme

B. 9:1–27 | Dániel imája és a Messiásról szóló próféciája (a 70 hét)

A'. 10:1–12:13 | A páros konfliktusok értelmezése: Perzsia-Görögország; az északi király és a déli király.

Habár a Dániel 9. fejezetét keretező részek egy hosszabb időszakot fednek le, kezdve Médo-Perzsiától egészen a történelem végéig, a héber szakasz egzegetikai központja a 70 éves időszak, amely előrelátja a Felkent eljövetelét, megjelenésének idejét, munkáját és küldetését, azt, ahogyan banni fognak Vele, valamint elutasításának következményeit a népre nézve (24–27. versek). Más szavakkal, a 70 éves periódus olyan fontos elemeket domborít ki, amelyek együtt alkotják a várva várt Messiás profilját. Az újszövetségi írárok felismerték Jézusban e messianisztikus jelek teljesedését, következésképpen Felkentként, Messiásként hirdették Őt.

A 70 éves prófécia központisége Dániel apokalipszise héber szakaszának makroszerkezetében lényeges szempontot közvetít az apokaliptikus irodalom szerepére vonatkozóan. Isten perspektívájából a figyelemnek arra kellene összpontosulnia, amit Ő valósít meg az emberiség történetében, és nem arra, amit az ember képes teljesíteni. Ez utóbbi ugyanis konfliktusokat gerjesztő és fenntartó tényező.

Dániel 8. és 10–12. fejezeteinek profetikus részei, amelyek körülhatárolják a 70 éves próféciaát, szintén ezt a szempontot hangsúlyozzák. Az ember ellenséges magatartása az elején agresszív viselkedésben nyilvánul meg a felebarátaival szemben, majd Isten kormányzatával szemben is, valamint az ellen a módszer ellen, amellyel ezeket a kapcsolatokat – bírói és büntető cselekedetei által – szabályozza.

Ez a megjegyzés alkalmazható mind egyéni szinten (mikró-szinten), mind közösségi (egyesületek, nemzetek, birodalmak) szintjén (makró-szinten). Pragmatikai szempontból az apokalipszisek tanulmányozása Istennek a földi történelem számára lefektetett tervének mélyebb megismerését kellene, hogy eredményezze, nem pedig valamely földi (esztakologikus) hatalom tervének megismerését. Az emberiség történelme a bűn csilagjegyében íródott. Ahhoz, hogy tanulmányozzuk, sorra kell vennünk az eseményeit. A dánieli prófécia héber szakaszának szerkezete azonban alternatívát kínál: tanulmányozzuk a szent történelmet, azaz azokat a múlt-, jelen- és jövőbeli eseményeket, cselekedeteket, amelyek „az örök feddhetetlenség eljövételét” mutatják be. Ennek a történelemnek a középpontjában Jézus Krisztus áll. ■

Dr. Daniel Olariu, lelkipásztor,
a cernicai Adventus Egyetem
héber nyelv és Ótestamentum tanára

AZ ISTENI CSELEKVÉS DANIEL OLARIU

ISTEN PERSPEKTÍVÁJÁBÓL
A FIGYELEMNEK ARRA
KELLENE ÖSSZPONTOSULNIA, AMIT Ő VALÓSÍT
MEG AZ EMBERISÉG TÖRTÉNETÉBEN, ÉS NEM ARRA,
AMIT AZ EMBER KÉPES
TELJESÍTENI. EZ UTÓBBI
UGYANIS KONFLIKTUSOKAT GERJESZTŐ ÉS
FENNTARTÓ TÉNYEZŐ.
AZ EMBER ELLENSÉGES
MAGATARTÁSA AZ ELEJÉN
AGRESSZÍV VISELKEDÉSBEN NYILVÁNU
L MEG A FELEBARÁTAIVAL
SZEMBEN, MAJD ISTEN
KORMÁNYZATÁVAL SZEMBEN IS,
VALAMINT AZ ELLEN A MÓDSZER ELLEN,
AMELLEL EZEKET A KAPCSOLATOKAT – BÍRÓI ÉS
BÜNTETŐ CSELEKEDETEI
ÁLTAL – SZABÁLYOZZA.

1. Az előbb elemzett szakaszt (2–7. fejezetek) arám nyelven írták. Az arám szakaszról a héber szakaszra történő átmenet Dániel 8:1 versében történik meg, és a héber szakasz egészen a könyv végéig – Dán 12:11 – verséig tart.

2. A folyó közepén álló mennyei lény képe a vízen járó Jézus újtestamentumi képét idézi meg. Mindkét esetben az ellenőrzésen van a hangsúly. Dánielnél ez a kép azt sugallja, hogy a mennyei lény ellenőrzése alatt tartja a vizet, amelyből szörnyek jönnek elő. Az evangéliumokban a kép Jézus isteni természetét hangsúlyozza, mely képes uralkodni a természet felett. Ez a kép részleteiben megtalálható Jel 10:1–7 szakaszában is.

3. Dán 8:19 (מִיָּבֵר מִיָּמִי, „a vég ideje”); 8:26 (מִיָּבֵר מִיָּמִי, „távolság időkben”); 11:27 (דְּעִימָל קָ, „meghatározott idő”); 11:35, 40 (קָ, „a vég ideje”).

4. Lásd a חֶסֶת kifejezés (jelentése: „elrejt”) alkalmazását Dán 12:4, 9 verseiben.

ISTEN AJÁNDÉKA – A GYERMEKEK

„Ímé, az Úrnak öröksége, a fiak; az anyaméh gyümölcse: jutalom.”
(Zsolt 127:3)

**AZ EGYHÁZ
JÖVŐJE
AUREL
NEAȚU**

A híres orosz író, Dosztojevszkij tette fel a kérdést: „Egyáltalán van-e a békének és boldogságnak olyan igazolása, aminek nevében – vagy aminek szilárd alapjaként – egy ártatlan kisgyermek legparányibb könnycseppjének is ki kelljen csordulnia? Ez a könnycsepp nem igazolhat fejlődést vagy forradalmat, de még háborút sem! Ezeknél mindig is sokkal többet fog nyomni a latban!”

Gyermekeink szüleiként, mint ahogy gyülekezetünk gyermekeinek lelki szüleiként is hatalmas felelősség nehezedik ránk, talán mind közül a legnehezebb. A testi és lelki szülő eme összetett és átfogó szerepének kontextusában Jézus szavai – „Aki pedig megbotránkoztat egyet e kicsinyek közül, akik én bennem hisznek, jobb annak, hogy malomkövet kössenek a nyakára, és a tenger mélységébe vessék” (Mt 18:6) – mély jelentőséggel bírnak, rámutatva arra a különleges, végtelen, örök és változhatatlan értékre, amelyet Isten tulajdonít a gyermekeknek.

A gyermekek Isten tulajdonát képezik

A gyermek a legnagyobb jutalom a szülő számára, hiszen az Úr végtelen hatalmának erőteljes bizonyítékát képezi. Szülőként legnagyobb felelősségünk mindenek előtt vigyázni Istentől kapott gyermekünkre. Mit kezdünk ezzel az értékes örökséggel? Hogyan őrizzük meg, és hogyan fejlesztjük? Tudatosul-e bennünk, hogy egy napon Isten számon kéri, hogy miként sáfárcodtunk a Tőle kapott értékes ajándékkal? Jézus szavaival élve (Mt 16:26), mi is elmondhatjuk: *Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, de elveszíti a gyermekeit?* Figyeljük meg Ellen G. White szavait: „Szülők, olyan felelősséget hordoztok, amit senki más nem vállalhat helyettetek. Ameddig életek, felelősek vagytok Istennek, hogy megőrizsetek útjait... Azok a szülők, akik Isten Igéjét választják vezetőjükül, és felismerik, mennyire tőlük függ gyermekeik jellemének formálása, oly

példát nyújtanak, melynek követése biztonságos lesz gyermekeik számára” (*Boldog otthon*, 187. o.).

A gyermekek szüleik tükörképe

Meggyőződésem, hogy már mindannyian rengeteg könyvet kiolvastunk a gyermeknevelésről, a szülő-gyermek közti kommunikáció fontosságáról, arról, hogy mennyi időt kell velük töltenünk, mint ahogyan a tanításról és a képzésről is. Mindezeket túl azonban a legfontosabb és leghatékonyabb lecke, amit erkölcsi kötelességünk átadni gyermekeinknek, a személyes példánk, az erkölcsi modell: légy olyan ember, amilyen embert szeretnél faragni a gyermekedből! A gyermek jellemének fejlődése és alakítása érdekében elsősorban meg kell bizonyosodnunk afelől, hogy pozitív befolyást gyakorolunk rá, hogy élő leckék, követendő példák vagyunk. A szülő szavai, de különösen a tettei befolyással vannak a gyermekekre.

A gyermekek képezik az egyház jövőjét

Ha elfogadjuk, hogy sáfárai vagyunk ennek az örökségnek, akkor Isten munkatársaivá válhatunk gyermekeink szívének és jellemének nevelésében, fejlesztésében, ami lényegében az isteni család, az egyház jövőjének alakítását jelenti. „Sátán vezeti seregeit. Vajon egyénenként felkészülünk-e az előttünk álló félelmetes küzdelemre? Előkészítjük-e gyermekeinket a nagy válságra? Előkészítettük-e önmagunkat és házuk népét, hogy megértsük ellenségeink helyzetét és harcmodorát? Gyermekeink kifejlesztenek-e olyan döntő szokásokat, hogy szilárdak és hajlíthatatlannak legyenek minden elvi kérdésben és kötelességben? Imádkozom, hogy mindnyájan megértsük az idők jeleit, és úgy készítsük fel magunkat és gyermekeinket, hogy a nagy küzdelem napján Isten lehessen menedékünk és védelmünk” (*Boldog otthon*, 186. o.). ■

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

FIGYELEMMEL ÉS TÜRELEMMEL

I. Az alábbi mondatokban próbáld meg helyes sorrendbe helyezni a szavakat, mielőtt megkeresnéd a szöveget a Bibliában.

És ímé vala ezt egy mondja hang égi: „gyönyörködöm Akiben én ez amaz szerelmes fiam én.”

Ő monda pedig felelvén: „írva Meg van: az nemcsak él kenyérral ember, igével hanem minden, Istennek amely származik szájából.”

II. Egészítsd ki az alábbi szövegeket a hiányzó szavakkal, majd keresd meg a kapott 9 szót a mellékelt táblázatban. Végül pedig ne felejtsd el megtanulni kívülről ezt a szép zsoltárt!

Boldog _____ az, aki nem jár _____ tanácsán, _____ útján meg nem áll, és _____ székében nem ül.

Hanem az Úr _____ van gyönyörűsége, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal. És olyan lesz, mint a folyóvizek mellé ültetett _____, amely idejekorán megadja gyümölcsét, és levele nem hervad el; és minden munkájában jó szerencsés lesz.

Nem úgy a gonoszok, hanem, mint a _____, amit szétszór a szél.

Azért nem állhatnak meg a gonoszok az _____; sem a bűnösök az igazak gyülekezetében.

Mert tudja az Úr az _____ útját; a gonoszok útja pedig elvész.

Megoldás: 1. „És ímé egy égi hang ezt mondja vala: Ez amaz szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm” (Mt 3:17)
2. „Ő pedig felelvén, monda: Meg van írva: Nemcsak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik” (Mt 4:4) 3. ember; gonoszok; bűnösök; csúfolódók; törvényében; fa; polya; ítéletben; igazak.

OLVASOK ÉS FELFEDEZÉK
ALINA CHIRILEANU

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

D	S	Á	F	G	P	K	L	U	T	R	E	Ó
A	X	D	V	G	O	N	O	S	Z	O	K	J
W	E	R	T	N	L	P	R	I	H	A	N	I
A	S	Í	D	F	Y	P	G	H	J	K	L	U
L	K	T	Ö	R	V	É	N	Y	É	B	E	N
R	T	É	U	F	A	M	I	P	Á	G	M	J
N	L	L	G	E	A	F	G	S	B	Z	B	C
P	O	E	U	Y	Ü	T	A	W	Ú	D	E	G
M	N	T	G	V	C	D	Z	M	N	L	R	B
Q	A	B	D	F	G	H	A	S	Ö	L	M	N
R	J	E	D	É	Ü	A	K	I	S	A	S	D
L	M	N	J	B	G	V	E	R	Ö	D	C	X
C	S	Ú	F	O	L	Ó	D	Ó	K	Í	Á	Ü

D S Á F G P K L U T R E Ó
A X D V G O N O S Z O K J
W E R T N L P R I H A N I
A S Í D F Y P G H J K L U
L K T Ö R V É N Y É B E N
R T É U F A M I P Á G M J
N L L G E A F G S B Z B C
P O E U Y Ü T A W Ú D E G
M N T G V C D Z M N L R B
Q A B D F G H A S Ö L M N
R J E D É Ü A K I S A S D
L M N J B G V E R Ö D C X
C S Ú F O L Ó D Ó K Í Á Ü

A SPERANȚA-REMÉNYSÉG TV PROGRAMJA 2021. MÁJUS 1 – NOVEMBER 1.

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
00:00 – Lecția de viață	00:00 – Lecția de viață II	00:00 – Educație pentru viață	00:00 – Repere
01:00 – Viață din Cuvânt	01:00 – Duminica împreună	01:00 – Sănătate cu prioritate	01:00 – Sănătate cu prioritate
02:00 – Străinul din Galileea	03:00 – Influențe	01:50 – HopeDiscovery	01:50 – HopeDiscovery
03:00 – Predică	04:00 – Dileme în tranziție	02:00 – În obiectiv	02:00 – În obiectiv
04:00 – Influențe	05:00 – Popas de suflet	03:00 – Adevăruri și perspective	03:00 – Adevăruri și perspective
05:00 – Popas de suflet	05:30 – Comori din pământ	03:50 – Deschide Biblia	03:50 – Deschide Biblia
05:30 – Punctul de plecare	06:00 – Focus	04:00 – Căsuța cu idei	04:00 – Tineretea e o artă
06:30 – Bătran a jövöbe	07:00 – În centrul atenției	05:00 – Popas de suflet	05:00 – Popas de suflet
07:30 – Pomul vieții	07:50 – Texte și semnificații	05:30 – Duelul ideilor	05:30 – Academica
08:00 – Focus	08:00 – Start cu Speranță	06:00 – Lumea religioasă azi	06:00 – Lumea religioasă azi
09:00 – Din toată inima	09:55 – Descendențe	06:30 – Provocările vieții	06:30 – Provocările vieții
09:30 – Viață în grădină	10:00 – Oameni și povești	07:00 – Sănătate cu prioritate	07:00 – Sănătate cu prioritate
10:00 – Căsuța cu idei	10:50 – HopeDiscovery	07:50 – HopeDiscovery	07:50 – HopeDiscovery
11:00 – Microfonul părinților	11:00 – Tineretea e o artă	08:00 – Start cu Speranță	08:00 – Start cu Speranță
11:50 – Carusel	12:00 – Educație pentru viață	09:55 – Descendențe	09:55 – Descendențe
12:00 – Lecția de viață II	13:00 – Láthatár	10:00 – În obiectiv	10:00 – În obiectiv
13:00 – Copiii Regelui	14:00 – Ediție specială	11:00 – Adevăruri și perspective	11:00 – Adevăruri și perspective
13:30 – Popas de suflet	15:50 – Deschide Biblia	11:50 – Deschide Biblia	11:50 – Deschide Biblia
14:00 – Academica	16:00 – Microfonul părinților	12:00 – Repere	12:00 – E bine să știi
14:30 – Duelul ideilor	16:50 – Carusel	13:00 – Reménysugár	13:00 – Keresztút
15:00 – Dincolo de cuvinte	17:00 – Dincolo de cuvinte	13:55 – Descendențe	13:55 – Descendențe
15:30 – Pasiune pentru misiune	17:30 – Popas de suflet	14:00 – Provocările vieții	14:00 – Provocările vieții
16:00 – Duminica împreună	18:00 – Reménysugár	14:30 – Lumea religioasă azi	14:30 – Lumea religioasă azi
18:00 – Láthatár	18:55 – Descendențe	15:00 – Educație pentru viață	15:00 – Repere
19:00 – Școala Cuvântului	19:00 – Sănătate cu prioritate	16:00 – Căsuța cu idei	16:00 – Taine din Scripturi
20:00 – În centrul atenției	19:50 – HopeDiscovery	17:00 – Inima cu minte	16:50 – Lumini din trecut
20:50 – Texte și semnificații	20:00 – În obiectiv	17:30 – Popas de suflet	17:00 – Duelul ideilor
21:00 – Tineretea e o artă	21:00 – Adevăruri și perspective	18:00 – Keresztút	17:30 – Popas de suflet
22:00 – Inima cu minte	21:50 – Deschide Biblia	18:55 – Descendențe	18:00 – Keresztút
22:30 – A doua opinie	22:00 – Provocările vieții	19:00 – Sănătate cu prioritate	18:55 – Descendențe
23:00 – Popas de suflet	22:30 – Lumea religioasă azi	19:50 – HopeDiscovery	19:00 – Sănătate cu prioritate
23:30 – Dialoguri pentru tineri	23:00 – Popas de suflet	20:00 – În obiectiv	19:50 – HopeDiscovery
	23:30 – Cliff	21:00 – Adevăruri și perspective	20:00 – În obiectiv
		21:50 – Deschide Biblia	21:00 – Adevăruri și perspective
		22:00 – Provocările vieții	21:50 – Deschide Biblia
		22:30 – Lumea religioasă azi	22:00 – Provocările vieții
		23:00 – Popas de suflet	22:30 – Lumea religioasă azi
		23:30 – Iisus dincolo de aparențe	23:00 – Popas de suflet
			23:30 – Duelul ideilor

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT
00:00 – E bine să știi	00:00 – Vremea întrebărilor	00:00 – Școala Cuvântului
01:00 – Sănătate cu prioritate	01:00 – Ediție specială	01:00 – Fii sănătos
01:50 – HopeDiscovery	02:50 – Deschide Biblia	02:00 – Pâinea cea de toate zilele
02:00 – În obiectiv	03:00 – Portative și portrete	02:30 – Știri din lumea adventistă
03:00 – Adevăruri și perspective	04:00 – În centrul atenției	03:00 – Taine din Scripturi
03:50 – Deschide Biblia	04:50 – Texte și semnificații	03:50 – Lumini din trecut
04:00 – Invincibili	05:00 – Popas de suflet	04:00 – Jurnal de credință
04:50 – Ascende	05:30 – Viață în grădină	04:50 – Deschide Biblia
05:00 – Popas de suflet	06:00 – Lumea religioasă azi	05:00 – Popas de suflet
05:30 – Iisus dincolo de aparențe	06:30 – Provocările vieții	05:30 – Cliff
06:00 – Lumea religioasă azi	07:00 – Oameni și povești	06:00 – A doua opinie
06:30 – Provocările vieții	07:50 – HopeDiscovery	06:30 – Keresztút
07:00 – Sănătate cu prioritate	08:00 – Start cu Speranță	07:25 – Descendențe
07:50 – HopeDiscovery	09:55 – Descendențe	07:30 – Pomul vieții
08:00 – Start cu Speranță	10:00 – Viață în grădină	08:00 – Predică
09:55 – Descendențe	10:30 – Comori din pământ	09:00 – Comori din pământ
10:00 – În obiectiv	11:00 – Fii sănătos!	09:30 – Iisus dincolo de aparențe
11:00 – Adevăruri și perspective	12:00 – Lecția de viață I	10:00 – Școala Cuvântului
11:50 – Deschide Biblia	13:00 – Keresztút	11:00 – Viață din Cuvânt
12:00 – Vremea întrebărilor	13:55 – Descendențe	12:00 – Străinul din Galileea
13:00 – Keresztút	14:00 – Provocările vieții	13:00 – Pasiune pentru misiune
13:55 – Descendențe	14:30 – Lumea religioasă azi	13:30 – Popas de suflet
14:00 – Provocările vieții	15:00 – Vremea întrebărilor	14:00 – Influențe
14:30 – Lumea religioasă azi	16:00 – Portative și portrete	15:00 – Din toată inima
15:00 – E bine să știi	17:00 – A doua opinie	15:30 – Dialoguri pentru tineri
16:00 – Invincibili	17:30 – Popas de suflet	16:00 – Semnele timpului
16:50 – Ascende	18:00 – Keresztút	16:50 – Texte și semnificații
17:00 – Copiii Regelui	18:55 – Descendențe	17:00 – Dileme în tranziție
17:30 – Popas de suflet	19:00 – Pâinea cea de toate zilele	18:00 – Bătran a jövöbe
18:00 – Keresztút	19:30 – Știri din lumea adventistă	19:00 – Punctul de plecare
18:55 – Descendențe	20:00 – Taine din Scripturi	20:00 – Portative și portrete
19:00 – Oameni și povești	20:50 – Lumini din trecut	21:00 – Invincibili
19:50 – HopeDiscovery	21:00 – Jurnal de credință	21:50 – Ascende
20:00 – Ediție Specială	21:50 – Deschide Biblie	22:00 – Popas de suflet
21:50 – Deschide Biblia	22:00 – Popas de suflet	22:30 – Pomul vieții
22:00 – Provocările vieții	22:30 – Pomul vieții	23:00 – Jurnal de credință
22:30 – Lumea religioasă azi	23:00 – Semnele timpului	23:50 – Deschide Biblia
23:00 – Popas de suflet	23:50 – Texte și semnificații	
23:30 – Academica		

SperantaTV